

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV
NATIONAL INSTITUTE FOR EDUCATION

**Vyhodnotenie externej časti a písomnej formy
internej časti maturitnej skúšky
v školskom roku 2007/2008**

Bratislava 25. júna 2008

Spracovala:
PhDr. Romana Kanovská
námestníčka riaditeľa

Schválil:
PhDr. Július Hauser
riaditeľ

Obsah**1. Vyhodnotenie priebehu písomných maturitných skúšok**

1.1. Základné informácie o maturitnej skúške	3
1.2. Organizačné zabezpečenie maturitných skúšok.....	3
1.3. Administrácia písomných maturitných skúšok na školách.....	6
1.4. Spracovanie odpovedových hárkov zo škôl.....	7
1.5. Odosielanie výsledkov EČ MS na školy.....	7
1.6. Zhodnotenie organizačného zabezpečenia a priebehu maturitných skúšok.....	8
1.7. Návrhy na zlepšenie organizácie a priebehu maturitných skúšok v školskom roku 2008/2009.....	9

2. Vyhodnotenie projektu Maturita on-line

2.1. Zadanie úlohy.....	10
2.2. Opis systému.....	10
2.3. Príprava on-line testovania.....	11
2.4. Priebeh uskutočnenia.....	11
2.5. Spracovanie odpovedí žiakov.....	12
2.6. Zhodnotenie projektu.....	12
2.7. Odporúčania a návrhy.....	13

3. Štatistické výsledky písomných maturitných skúšok

3.1. Prehľad počtu zúčastnených žiakov a škôl v EČ MS 2008.....	14
3.2. Štatistické výsledky EČ MS 2008.....	14
3.3. Sledovanie vývoja niektorých ukazovateľov EČ MS v rokoch 2004-2008.....	16

4. Analýza výsledkov písomných maturitných skúšok podľa predmetov

4.1. Charakteristika testovacích nástrojov.....	18
4.2. Slovenský jazyk a literatúra.....	19
4.3. Slovenský jazyk a slovenská literatúra.....	24
4.4. Maďarský jazyk a literatúra.....	29
4.5. Ukrajinský jazyk a literatúra.....	34
4.6. Anglický jazyk.....	35
4.7. Nemecký jazyk.....	39
4.8. Francúzsky jazyk.....	42
4.9. Ruský jazyk.....	45
4.10. Španielsky jazyk.....	48
4.11. Taliansky jazyk.....	50
4.12. Matematika.....	52

Prílohy

1. Štatistické výsledky EČ MS v školskom roku 2007/2008
2. Výsledky EČ MS vzhľadom na žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

1. Vyhodnotenie priebehu písomných maturitných skúšok v školskom roku 2007/2008

1.1. Základné informácie o maturitnej skúške

V dňoch 11. marca 2008 – 26. marca 2008 sa na stredných školách uskutočnil riadny termín externej časti (ďalej EČ MS) a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky (ďalej PFIČ MS) v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra, maďarský jazyk a literatúra, ukrajinský jazyk a literatúra, anglický jazyk, nemecký jazyk, francúzsky jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk, ruský jazyk a matematika. Riadneho termínu maturitnej skúšky sa zúčastnilo spolu 60 192 maturantov. Po prvýkrát žiaci, ktorí boli prihlásení na maturitu z talianskeho a španielskeho jazyka, písali testy on-line.

V dňoch 5. mája 2008 – 12. mája 2008 sa pre žiakov, ktorí sa z vážnych dôvodov nemohli zúčastniť riadneho termínu EČ MS, konala náhradná maturitná skúška. Žiakov, ktorí sa zúčastnili náhradnej maturitnej skúšky, bolo spolu 109.

Predmety a úrovne obtiažnosti maturitnej skúšky si zvolili žiaci v zmysle vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 510/2004 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách a o ukončovaní prípravy v odborných učilištiach a praktických školách v znení neskorších predpisov, keď sa prihlasovali na maturitnú skúšku. Pre žiakov zo škôl s vyučovacím jazykom maďarským boli príslušné testy vytvorené v maďarskom preklade.

Predmety, z ktorých sa konala EČ MS v šk. r. 2007/2008

a) na školách s vyučovacím jazykom slovenským:

1. povinný predmet: slovenský jazyk a literatúra
2. povinný predmet: cudzí jazyk
3. voliteľný predmet: matematika

b) na školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín:

1. povinný predmet: slovenský jazyk a literatúra, resp. slovenský jazyk a slovenská literatúra
2. povinný predmet: vyučovací jazyk (maďarský jazyk a literatúra, ukrajinský jazyk a literatúra)
3. povinný predmet: cudzí jazyk
4. voliteľný predmet: matematika

1.2. Organizačné zabezpečenie maturitných skúšok

Prioritou technicko-organizačnej stránky prípravy a realizácie maturitných skúšok bolo zabezpečiť optimálne a objektívne podmienky na testovanie žiakov a zabrániť predčasnému úniku informácií na verejnosť. Snahou ŠPÚ bolo popri tom aj zvýšiť kvalitu procesov súvisiacich s testovaním, skvalitniť a zefektívniť komunikáciu so školami a v spolupráci s KŠÚ a ÚIPŠ-ŠVS zabezpečiť školám potrebné služby.

a) Organizačné pokyny pre školy

ŠPÚ koordinoval všetky činnosti na školách prostredníctvom organizačných pokynov, ktoré upravovali priebeh a podmienky testovania. Komunikácia so školami sa prvýkrát uskutočňovala výlučne elektronickou e-mailovou komunikáciou a prostredníctvom webových stránok ŠPÚ, KŠÚ a ÚIPŠ-ŠVS. Organizačné pokyny sa na rozdiel od predchádzajúcich rokov už netlačili v ŠPÚ a nedoručovali na školy poštou.

ŠPÚ vytvoril a zverejnil pre školy nasledujúce organizačné pokyny a dokumenty súvisiace s EČ a PFIČ MS:

- Základné informácie o maturitnej skúške v školskom roku 2007/2008
- Pokyny pre školského koordinátora
- Pokyny pre predsedov školských a predmetových maturitných komisií
- Pokyny pre administrátorov jednotlivých testov
- Pokyny na hodnotenie PFIČ MS z jednotlivých predmetov
- Pokyny na hodnotenie EČ MS z jednotlivých predmetov,
- Kľúče správnych odpovedí,
- Ukážky vyplnených odpoved'ových hárkov,
- Pokyny na vyplňanie odpoved'ových hárkov a sprievodné listy

b) Tvorba testovacích nástrojov

Testy externej časti MS, ktoré ŠPÚ vytvoril, vychádzali z obsahu a požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturanta vymedzených v Katalógu cieľových požiadaviek. Jedným z cieľov testovania bolo zhodnotiť úroveň znalostí, zručností a kompetencií maturantov, ktoré sú vymedzené týmito základnými pedagogickými dokumentmi. V neposlednom rade však cieľom bolo aj optimálne rozlíšiť výkony žiakov tak, aby mohli byť všetci maturanti navzájom porovnávaní (služi na to percentil). Testy sú vytvárané so zreteľom na ich možné použitie ako alternatívy prijímacích skúšok na vysoké školy. Maturitné testy boli pripravené tak, aby zároveň spĺňali všetky kritériá požadovanej kvality na testovanie, teda aby mali vysokú mieru objektivity (porovnateľnosti), validity (platnosti), reliability (spoľahlivosti), citlivosti (rozlišovacej schopnosti).

ŠPÚ pripravil pre riadny termín EČ MS spolu 26 druhov testov podľa jednotlivých predmetov a úrovní, pričom väčšina testov bola vytvorená v dvoch variantoch, ktoré sa líšili poradím úloh. Testy z anglického, nemeckého jazyka a matematiky boli vytvorené aj v maďarskom preklade. K testom z cudzích jazykov boli vyhotovené zvukové nahrávky. Pre riadny termín EČ MS bolo pripravených spolu 17 druhov zvukových nahrávok, z anglického a nemeckého jazyka mali zvukové nahrávky maďarský preklad (spolu 4 druhy nahrávok).

Proces prípravy a tvorby maturitných testov prebiehal v zmysle smernice ŠPÚ za dodržania prísnych bezpečnostných podmienok a pravidiel. Testy boli tvorené externými tímami tvorcov, ktorých činnosť bola koordinovaná interným zamestnancom ŠPÚ. Každý test prešiel minimálne dvojnásobnou odbornou recenziou a pripomienkovaním. Poslednú verziu testu, už aj s ochrannými prvkami, vytvoril grafik v ŠPÚ. Prístup k poslednej verzii testu mal len veľmi úzky okruh ľudí, a to len z radov zamestnancov ŠPÚ.

Z predmetov cudzích a vyučovacích jazykov boli vytvorené témy a zadania PFIČ MS, ktoré predstavovali druhú časť maturitnej skúšky. Pre vyučovacie jazyky boli vytvorené tri štvorice tém PFIČ a pre cudzie jazyky tri trojice zadaní PFIČ MS pre každú úroveň. Témy a zadania PFIČ boli v deň konania maturitnej skúšky žrebované predsedom Ústrednej maturitnej komisie a následne vyhlásené v Slovenskom rozhlase. V okamihu vyhlásenia boli témy a zadania zverejnené na 18 webových stránkach, a to na stránkach MŠ SR, ŠPÚ, Slovenského rozhlasu, STV, KŠÚ, ÚIPŠ - ŠVS. Školy mali možnosť si tieto témy a zadania z webových stránok plynule stiahnuť a rozmnožiť ich podľa potreby pre svojich žiakov.

c) Logistické zabezpečenie a ochranné prvky testov

Tlač a balenie testov

Tlač a balenie testov sa uskutočňovalo podľa schváleného harmonogramu maturitnej skúšky v čase od 17. decembra 2007 do 7. marca 2008. Maturitné testy sa tlačili v chránenom priestore ŠPÚ na 4 multifunkčných zariadeniach pripojených k počítačom, na ktorých bol nainštalovaný bezpečnostný softvér. Všetky činnosti v tomto priestore boli nepretržite monitorované kamerovým systémom. Vstup do priestoru, manipulácia s testami, tlač a balenie testov podliehali prísny bezpečnostným pravidlám, ktoré boli dôsledne dodržiavané a kontrolované.

Testy sa, v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, tlačili na papier vyššej kvality označený vodoznakom, vďaka ktorému by bolo možné odlišiť originál od kópie. Procesy logistiky tlače a balenia testov sa uskutočňovali pomocou informačného systému špeciálne vytvoreného pre potreby ŠPÚ. Informačný systém bol spojený s databázou žiakov a škôl prihlásených na maturitnú skúšku a umožňoval presnú evidenciu a kontrolu jednotlivých testov a zásielok.

Pri tlači boli testy označené čiarovým kódom a ďalšími ochrannými prvkami, ktoré slúžili na identifikáciu výtlačkov testov. V prípade úniku testu na verejnosť by bolo možné presne zistiť, kedy a na ktorú školu bol daný test v zásielke doručený. Rovnako balenie testov sa uskutočňovalo tak, aby bola presná evidencia testov a zvukových nosičov priradených školám v zásielke. Práca s testami v tomto informačnom systéme síce zvýšila finančné, personálne a časové náklady, ale zároveň výrazne zvýšila kvalitu všetkých procesov a výstupov z ŠPÚ.

Distribúcia zásielok

Počet materiálov, ktoré ŠPÚ vytlačil, zabalil a distribuoval na školy v riadnom termíne MS:

- 71 675 ks testov externej časti MS z vyučovacích jazykov,
- 71 020 ks testov externej časti MS z cudzích jazykov (z toho 3 224 ks v maďarskom jazyku),
- 11 124 ks testov externej časti MS z matematiky,
- 8 687 ks zvukových CD nahrávok k testom z cudzích jazykov,
- 143 220 ks samoprepisovacích odpoved'ových hárkov z vyučovacích jazykov,
- 229 880 ks samoprepisovacích odpoved'ových hárkov z cudzích jazykov,
- 11 630 ks samoprepisovacích odpoved'ových hárkov z matematiky.

V náhradnej maturitnej skúške bolo pripravených a vytlačených:

- 166 ks testov externej časti MS z vyučovacích jazykov
- 201 ks testov externej časti MS z cudzích jazykov
- 25 ks testov externej časti MS z matematiky
- 130 ks zvukových CD nahrávok k testom z cudzích jazykov

Pred realizáciou maturitných skúšok ŠPÚ uskutočnilo pracovné stretnutie so zamestnancami KŠÚ (11. decembra 2007 a 20. februára 2008), na ktorých sa dohodol vzájomný koordinovaný postup činností všetkých zúčastnených strán. Na proces odovzdávania zásielok školám a uskutočňovanie kontroly zásielok boli zamestnanci KŠÚ vopred pripravení. ŠPÚ zaškolilo zodpovedných pracovníkov KŠÚ, ako kontrolovať obsah zásielok pri ich preberaní riaditeľmi škôl a ako skontrolovať špecifické ochranné prvky na zásielkach.

Zásielky z ŠPÚ boli dňa 7. marca 2008 protokolárne odovzdané kuriérskej službe bezpečne zabalené a zapečatené. Všetky zásielky boli 10. marca 2008 doručené na distribučné miesta KŠÚ načas podľa vopred stanoveného harmonogramu a v dohodnutej kvalite. K zásielke pre jednotlivé distribučné miesta boli pribalené zásielky s rezervnými testami, CD

a ďalšími materiálmi s cieľom eliminovať možné problémy súvisiace s chybovosťou zabalenia zásielok pre školy.

KŠÚ v spolupráci s riaditeľmi škôl určili 32 distribučných miest v rámci celého Slovenska, na ktoré boli zásielky s testami doručené kuriérom z ŠPÚ. Riaditelia škôl si v každý deň konania EČ MS prišli na určené distribučné miesto prevziať zásielky s testami. KŠÚ vypracovali časový harmonogram preberania zásielok jednotlivými školami tak, aby si všetci riaditelia škôl zásielky prevzali do cca 8:30 h a aby ich najneskôr do 9:30 h bezpečne doručili na príslušné školy. Riaditelia škôl veľmi zodpovedne rešpektovali určený časový harmonogram preberania zásielok. Zásielky so zvyšnými testami zostávali bezpečne uschované v priestoroch KŠÚ, resp. v distribučných miestach určených KŠÚ. Pracovníci KŠÚ nehlásili žiadne podozrenie na manipuláciu s obalmi alebo obsahmi zásielok s maturitnými testami.

Preberanie maturitnej dokumentácie v distribučných miestach (testov EČ MS, zvukových nahrávok a kľúčov správnych odpovedí) sa uskutočňovalo protokolárne, správnosť a neporušenosť obsahu zásielky potvrdili svojimi podpismi na jednej strane zamestnanec KŠÚ a na strane druhej riaditeľ školy, resp. ním poverený zástupca. Otázky súvisiace s distribúciou zásielok zamestnanci KŠÚ okamžite riešili s koordinačným centrom v ŠPÚ. Problém sa vyskytol v jednom distribučnom mieste Trnavského kraja, keď v zásielkach pre 8 škôl neboli dobalené zvukové nahrávky z anglického jazyka v maďarskom preklade. Tento problém ŠPÚ operatívne vyriešilo doručením chýbajúcich CD nahrávok na príslušné školy v čase do 10:00, pričom priebeh EČ MS nebol narušený a uskutočnil sa presne podľa časového harmonogramu. Uvedený nedostatok predstavoval jediný problém súvisiaci s kvalitou zabalenia zásielok s testami pre školy. Chybovosť balenia v šk. r. 2007/2008 predstavovala menej než 1 %. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi (v roku 2007 – cca 5 % chybovosť balenia) je to najvyššia dosiahnutá kvalita zabalenia testov pre školy zo strany organizátora písomných maturitných skúšok.

1.3. Administrácia písomných maturitných skúšok na školách

Administrácia písomných maturitných skúšok prebiehala na všetkých školách koordinovane na základe časového harmonogramu a organizačných pokynov vypracovaných ŠPÚ. Po doručení zásielok s testami na školy žiaci v dopoludňajších hodinách písali testy EČ MS a v popoludňajších hodinách bola administrovaná PFIČ MS. V zmysle vyhlášky o ukončovaní štúdia na stredných školách (č. 510/2004 Z.z.) prebehla najskôr EČ MS a až po nej PFIČ MS. V harmonograme písomných maturitných skúšok bolo v časovom posune začiatku administrácie testov zohľadnené prevzatie zásielok s testami na distribučných miestach a ich doručenie do škôl. Medzi oboma časťami maturitných skúšok (EČ MS a PFIČ MS) bola vymedzená prestávka pre žiakov a pre zúčastnených učiteľov.

V zmysle organizačných pokynov pripravených ŠPÚ riadil realizáciu EČ a PFIČ MS na každej škole školský koordinátor a za jej priebeh zodpovedal riaditeľ školy, predseda školskej maturitnej komisie a predseda predmetovej maturitnej komisie. Administrátormi testov boli interní učitelia školy, ktorí nemali aprobáciu na testovaný predmet. Externý dozor počas administrácie testov a pri hodnotení úloh s krátkou odpoveďou EČ MS (okrem matematiky) vykonávali pedagogickí zamestnanci z iných škôl – predsedovia predmetových maturitných komisií – menovaní krajskými školskými úradmi. Priebeh maturitných skúšok na vybraných školách kontrolovali zamestnanci Štátnej školskej inšpekcie.

Riešenia úloh EČ MS žiaci písali na samoprepisovacie odpoveďové hárky (originály škola odoslala na centrálnu vyhodnotenie, kópie zostali v škole ako doklad o konaní skúšky).

Práce PFIČ MS z cudzích a vyučovacích jazykov žiaci písali na hárky, ktoré vytvoril ŠPÚ a ktoré boli na školy dodané prostredníctvom Ševt-u.

Hodnotiteľmi úloh s krátkou odpoveďou z cudzích a vyučovacích jazykov boli interní učitelia menovaní riaditeľom školy (mohli mať aj aprobáciu na testovaný predmet). Testy z matematiky sa nevyhodnocovali na školách, všetky úlohy sa vyhodnocovali centrálné, pomocou skenovania a následného elektronického spracovania výsledkov. Na školy boli zaslané centrálné vypracované pokyny na hodnotenie EČ a PFIČ MS a v dobe hodnotenia úloh s krátkou odpoveďou z externej časti mohli školy so zamestnancami ŠPÚ telefonicky konzultovať prípadné problémy spojené s hodnotením alebo s organizáciou tejto časti maturitných skúšok. Hodnotitelia úloh s krátkou odpoveďou postupovali podľa kľúča správnych odpovedí, pričom ŠPÚ zaslalo na školy len tú časť kľúča, na základe ktorej učitelia vyhodnocovali úlohy s krátkou odpoveďou. Kompletné kľúče správnych odpovedí zo všetkých predmetov boli zverejnené na webovej stránke ŠPÚ až po ukončení EČ MS na školách.

1.4. Spracovanie odpoveďových hárkov zo škôl

Školy zaslali ihneď po skončení EČ MS vyplnené originály odpoveďových hárkov (zabalené, podobne ako testy v zásielkach pre školy, v špeciálnych bezpečnostných obálkach) na centrálné spracovanie. Zásielky boli prevzaté kuriérskou službou a doručené do spracovateľskej firmy na centrálné vyhodnotenie. Úlohy s výberom odpovede boli vyhodnocované skenovaním, následne boli dáta vyťažované v elektronickom formáte a porovnávané s kľúčom správnych odpovedí. Rovnako boli aj úlohy s krátkou odpoveďou (už ohodnotené na školách) spracovávané elektronicky.

Spracovanie odpoveďových hárkov zo škôl sa realizovalo v dňoch od 31. marca 2008 do 11. apríla 2008 v externej firme, ktorá zároveň pripravila aj primárne štatistické výsledky jednotlivých testov a úrovní. Mnohé odpoveďové hárky doručené zo škôl mali nedostatky vo vyplnení identifikačných údajov v záhlaví hárka (chybne vyplnený kód žiaka, kód školy, kód testu), niektoré úlohy s krátkou odpoveďou neboli ohodnotené hodnotiteľmi a pod. Výskyt chýb v odpoveďových hárkoch bol v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi nižší, čo poukazuje na to, že kvalita výstupov zo škôl sa pomaly zvyšuje.

Primárne štatistické výsledky dodané spracovateľskou firmou boli v ŠPÚ v dňoch od 14. apríla 2008 do 30. apríla 2008 opätovne prekontrolované, vykonala sa položková analýza v jednotlivých testoch EČ MS. Po následnej úprave bodovania niektorých sporných položiek ŠPÚ pripravil a odoslal školám výsledkové listiny žiakov z jednotlivých predmetov.

Práce PFIČ MS sa opravovali a hodnotili podľa centrálnych pokynov na jednotlivých školách. Zber výsledkov PFIČ MS sa uskutočnil prostredníctvom elektronického formulára vytvoreného ÚIPŠ - ŠVS v Banskej Bystrici.

1.5. Odosielanie výsledkov EČ MS na školy

V dňoch 6. - 7. mája 2008 boli do škôl doručené výsledky (výsledkové listiny) žiakov príslušnej školy z jednotlivých testov EČ MS. Vo výsledkových listinách bola uvedená úspešnosť žiaka v teste (v percentách) a jeho relatívna úspešnosť v porovnaní s celoslovenským výsledkom (percentil). O výsledkoch z jednotlivých predmetov škola informuje žiakov a úspešnosť a percentil uvádza na maturitnom vysvedčení.

Po minuloročnom pokusnom overení ŠPÚ zrealizovalo aj v tomto školskom roku celoplošnú elektronickú formu distribúcie výsledkov EČ MS pre jednotlivé školy. Ešte pred doručením tlačенých výsledkov sa mohli školy dňa 5. mája 2008 prihlásiť a prevziať si výsledky svojich žiakov buď prostredníctvom ŠVS Banská Bystrica alebo ŠVS Bratislava. Potvrdilo sa, že obe formy preberania a odovzdávania výsledkov sú spoľahlivé, bezpečné a z užívateľského hľadiska bezproblémové. Elektronická forma výsledkov žiakov školám uľahčila vyplňanie maturitných vysvedčení a príslušnej maturitnej dokumentácie. Zároveň však ŠPÚ výsledkové listiny poslal na školy prostredníctvom kuriérskej služby aj v tlačenej podobe, pretože iba listiny s podpisom a pečiatkou zamestnancov MŠ SR a ŠPÚ sú právoplatným dokumentom výsledného hodnotenia maturantov. V súvislosti s výsledkami maturitnej skúšky a distribúciou údajov o maturantoch je potrebné v najbližšej budúcnosti realizovať elektronickú formu distribúcie výsledkov žiakov. Tento proces importu kompletných výsledkov žiakov je možné v krátkom čase významne zefektívniť a zjednodušiť zavedením elektronického podpisu škôl.

1.6. Zhodnotenie organizačného zabezpečenia a priebehu maturitných skúšok

Písomné maturitné skúšky sa po prvýkrát uskutočnili bez závažnejších nedostatkov alebo pochybení jednotlivých zúčastnených strán. V nasledovnom zhodnotíme silné a slabé stránky organizačného zabezpečenia a priebehu maturitných skúšok z pohľadu ŠPÚ.

Pozitíva

- dobrá spolupráca a komunikácia so školami (progres v elektronickej komunikácii)
- zodpovedný prístup riaditeľov väčšiny škôl
- veľmi dobrá spolupráca a komunikácia s KŠÚ
- dobrá organizácia činností na distribučných miestach KŠÚ
- zodpovedné a profesionálne správanie metodikov KŠÚ
- stabilné tímy tvorcov testov a dodávateľov testových položiek
- vysoké štatistické parametre kvality testov (napr. reliabilita testov)
- účelné zavedenie ochranných prvkov na testy a zásielky s testami
- presná evidencia zabalených testov a dát (čiarové kódy)
- dobre vyvinutý informačný systém pre tlač a balenie testov
- nízka chybovosť balenia testov
- vysoké pracovné a morálne nasadenie zamestnancov ŠPÚ
- zabezpečenie objektívneho priebehu testovania bez úniku informácií
- úspešne uskutočnené inovatívne formy administrácie testovania (pilotný projekt on-line testovania)
- elektronická distribúcia výsledkov externej časti MS na školy a zjednodušenie vyplňania maturitnej dokumentácie

Negatíva:

- zvýšené náklady škôl na tlač organizačných pokynov
- zvýšené náklady škôl na preberanie zásielok v distribučných miestach
- testovanie v popoludňajších hodinách (písomná forma internej časti)
- nedôsledné rešpektovanie organizačných pokynov zo strany niektorých škôl
- neprekontrolovaná kvalita a úplnosť vyplnenia odpovedových hárkov zo strany škôl pred ich odoslaním na spracovanie v ŠPÚ

- možný výskyt problematických úloh v testoch, keďže testy neboli vopred odpilotované (snaha o maximálne utajenie testov)
- nedostatočný počet interných zamestnancov znemožňuje uskutočňovať adekvátny výskum a vývoj v oblasti tvorby testov a analýzy výsledkov testov
- **nedostatok pracovných pozícií v ŠPÚ na zabezpečenie:**
  - koordinácie tvorby a vývoja testov
  - koordinácie logistiky a kvality procesov
  - tvorby a manažmentu rozvojových projektov meraní
  - štatistického spracovania a analýz testov
  - prípravy sekundárnych analýz testov

1.7. Návrhy na zlepšenie organizácie a priebehu maturitných skúšok v školskom roku 2008/2009

a) komunikácia so školami:

- na školy distribuovať organizačné pokyny k priebehu maturitných skúšok v elektronickej, nie tlačenej podobe
- vyprecizovať pokyny a kritériá na hodnotenie PFIČ MS tak, aby boli sformulované jednoznačne bez možnosti viacerých výkladov
- vo vzdelávaniach pre predsedov predmetových maturitných komisií klásť dôraz na zabezpečenie korektnosti priebehu testovania na školách a systematickej kontrolnej činnosti (zamedzenie odpisovania a spolupráce žiakov)
- pri komunikácii s riaditeľmi škôl apelovať na vytvorenie objektívnych podmienok testovania na školách
- v pokynoch na administráciu testov zdôrazniť nutnosť dôslednej kontroly vyplňania odpovedových hárkov zo strany administrátora a kontroly hodnotenia úloh s krátkou odpoveďou zo strany predsedu predmetovej maturitnej komisie

b) organizačné zabezpečenie:

- distribuovať testové zásielky na školy prostredníctvom distribučných miest KŠÚ
- rozšíriť počet distribučných miest v regiónoch (najmä Košický kraj)
- uskutočniť obidve časti testovania v dopoludňajších hodinách
- pre testovanie málo početných cudzích jazykov vytvoriť testovacie centrá v jednotlivých krajoch s využitím on-line foriem testovania
- v testovacích centrách uskutočniť aj náhradný termín MS s využitím on-line testovania
- z kapitoly MŠ SR priamo vyčleniť finančné prostriedky na preplatenie cestovných náhrad riaditeľom škôl za prevoz zásielok s testami z distribučných miest na školy a rovnako školám uhradiť aj zvýšené náklady na tlač dokumentácie, transfer finančných prostriedkov uskutočňovať priamo cez zriaďovateľov škôl

c) inovácie a vývoj v technickom zabezpečení a administrácii testovaní:

- zjednodušiť a zvýšiť kvalitu procesu zberu údajov zo škôl a prihlasovania žiakov na maturitnú skúšku (v spolupráci s ÚIPŠ-ŠVS)
- skvalitniť štruktúru databázy žiakov v ŠPÚ a umožniť prehliadanie údajov zo strany KŠÚ

- skvalitniť informačný systém tlače a balenia testov
- pri balení zásielok označovať čiarovým evidenčným kódom nielen testy, ale aj CD nahrávky
- v testovacích centrách v krajoch uskutočniť on-line testovanie na väčšom počte cudzích jazykov (španielsky jazyk, taliansky jazyk, francúzsky jazyk) a prípadne aj z matematiky
- rozšírením softvérových riešení skvalitniť spracovanie výsledkov žiakov a prípravu výsledkových listín na školy
- rozširovať využitie informačných systémov v oblasti meraní v súlade s medzinárodnými trendmi
- adaptovanie nových foriem elektronického testovania, elektronických dotazníkov, zberu a spracovania údajov v oblasti národných meraní
- zefektívniť procesy manažmentu kvality a organizácie procesov v oblasti meraní.

d) personálne zabezpečenie projektu

- vzhľadom na personálnu nedostatočnosť realizačného tímu v ŠPÚ je nevyhnutné vytvoriť pre koordináciu projektu a jeho organizačné riadenie nové pracovné pozície (napr. koordinácia tvorby testov, koordinácia logistiky, manažment kvality procesov a výstupov, štatistika a analýzy)
- personálne zabezpečenie projektu navrhujeme riešiť v súčinnosti s vytvorením *Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania*, v ktorého koncepcii sú naplánované ďalšie rozvojové projekty v oblasti národných meraní

2. Vyhodnotenie pilotného projektu Maturita on-line

2.1. Zadanie úlohy

Realizáciou pilotného projektu „Maturita online“ bol poverený Štátny pedagogický ústav v spolupráci s Ústavom informácií a prognóz školstva – školskými výpočtovými strediskami a vybraným technickým riešiteľom. Po úspešnej realizácii pilotného projektu „Testovanie 9 online“ na dvoch základných školách bolo cieľom projektu po prvýkrát overiť nové formy a možnosti testovania aj na stredných školách, najmä z dôrazom na zvýšenie bezpečnosti priebehu testovania. On-line boli testovaní všetci maturanti, ktorí konali externú časť maturitnej skúšky z talianskeho a španielskeho jazyka.

Pilotný projekt on-line testovania sa stal súčasťou strategického zámeru MŠ SR rozširovať využitie informačno-komunikačných technológií v oblasti vzdelávania a zabezpečovať postupný prechod od tradičnej školy na modernú. Projekt zároveň nadviazal na celosvetové skúsenosti, trendy a vývoj v krajinách EÚ a v širšom medzinárodnom kontexte v oblasti skvalitňovania vzdelávania a využívania nových metód a technológií.

2.2. Opis systému

Projekt Maturita on-line bol realizovaný na 4 stredných školách z talianskeho jazyka a na 11 stredných školách zo španielskeho jazyka. Celkovo bolo on-line spôsobom testovaných 215 žiakov. Testovanie prebehlo na zapožičaných notebookoch cez internet. Prístup k testom bol realizovaný cez jedinečné prístupové údaje. Celý proces maturity on-line spĺňal najprísnejšie kritériá na utajenosť a bezpečnosť procesov.

Projekt Maturita on-line koordinoval a riadil Štátny pedagogický ústav. Prípravu a technickú realizáciu projektu v spolupráci s ŠPÚ zabezpečovali zamestnanci ÚIPŠ – ŠVS za aktívnej účasti vybraných škôl. Softvérové riešenie dodala firma AGEMSOFT, a.s., internetovú konektivitu zabezpečovala spoločnosť T-com.

Na podporu realizácie maturity on-line bol vytvorený internetový portál, kde sa nachádzali všetky potrebné informácie pre zúčastnené školy, žiakov a širokú verejnosť. Portál obsahoval manuály a návody spracované vo forme ozvučeného videa a sprievodných textov. Pre účely prípravy žiakov a škôl bola na portáli pripravená skúšobná verzia testovacieho prostredia. Portál sa ukázal ako veľmi dôležitý nástroj pre zvládnutie celého procesu prípravy aj uskutočňovania maturity on-line.

Samotné testovanie bolo realizované profesionálnym špecializovaným systémom s veľkou funkcionalitou nad rámec projektu. Použitie jednotného hardvéru – notebookov - sa ukázalo jediným možným riešením vzhľadom na krátkosť času prípravy a realizácie maturít on-line, ako aj s ohľadom na požadované parametre bezpečnosti, technického zabezpečenia škôl a personálneho riešenia projektu.

2.3. Príprava on-line testovania

Testovanie prebehlo na školách, ktoré boli vybrané po dôkladnom zvážení ich technických podmienok a polohy v rámci kraja. Do úvahy sa bralo v prvom rade pripojenie na internet a ostatné technické podmienky. Boli vybrané školy s ADSL pripojením, ktoré poskytuje firma T-com. Toto pripojenie bolo zvolené vzhľadom na nutnosť čo najväčšej bezpečnosti, ktorú táto firma garantovala.

Ako podprojekt bolo realizované na dvoch vybraných základných školách elektronické Testovanie9. Počas neho boli preverené potrebné technické zariadenia, internetová konektivita a administrácia testovania. Toto testovanie malo veľký význam, nakoľko umožnilo odskúšať celý priebeh prípravy a realizácie on-line testovania ako takého. Poukázalo na možné problémy, čím sa umožnila vopred ich eliminácia pri maturitnom testovaní.

Dôležitú úlohu zohrali pracovníci ÚIPŠ - školských výpočtových stredísk, ktorí zabezpečovali prípravu a realizáciu testovania na školách v príslušných krajoch. Okrem prípravy a odskúšania technických zariadení, mali pracovníci ŠVS dôležitú úlohu pri príprave a zaškolení učiteľov a žiakov na elektronickú formu priebehu maturity. Práve dôkladná príprava administrátorov a žiakov zohrala významnú úlohu pri bezproblémovom priebehu testovania.

2.4. Priebeh uskutočnenia

Nevyhnutnou súčasťou celej realizácie bola generálna skúška, ktorá sa uskutočnila v dňoch 18. a 19. marca 2008. Počas nej bol odskúšaný celý systém testovania v reálnych podmienkach. Boli vyskúšané krízové situácie a ich riešenie pripraveným postupom, overilo sa personálne a riadiace zabezpečenie projektu.

Pre účely priamej podpory ostrej maturity bolo technickým dodávateľom riešenia zriadené telefonické centrum, z ktorého bol vykonávaný aj monitoring a riadenie priebehu testovania.

Testovacie prostredie spĺňalo požadovanú funkcionalitu, boli dodržané všetky termíny a bezpečnostné opatrenia zakomponované v realizácii sa ukázali ako dostatočné. Nebol zaznamenaný žiadený únik testov ani iných informácií, neprišlo k žiadnemu ohrozeniu priebehu testovania. Všetky potenciálne riziká boli eliminované.

Priebeh testovania na školách bol bezproblémový, neboli zaznamenané žiadne vážne nedostatky. Pre 15 škôl, ktoré boli zapojené do on-line testovania, zakúpil ŠPÚ zariadenia reprodukčnej techniky (tlačiarne), ktoré navrhol školám darovať a ponechať pre ich vlastné administratívne účely.

2.5. Spracovanie odpovedí žiakov

Po ukončení on-line testovania boli odpovede žiakov na školách vytlačené pre účely ich archivácie na škole. Úlohy s krátkou tvorenou odpoveďou, na rozdiel od tlačených testov, nemuseli hodnotiť učitelia na školách, ale boli vyhodnotené centrálnym elektronickým systémom v ŠPÚ.

Vyhodnocovanie elektronických odpovedí žiakov sa javí ako jedna z veľkých výhod tejto formy testovania najmä z tých dôvodov, že umožňuje centrálnu vyhodnocovanie, a tým zabezpečenie objektívnosti hodnotenia. Reálne vykonávali vyhodnocovanie odpovedí žiakov dvaja hodnotitelia na počítačoch so špeciálne upraveným softvérom, hodnotenie prebiehalo pod dohľadom predsedu predmetovej maturitnej komisie. Celý proces hodnotenia oboma hodnotiteľmi bol veľmi efektívny, dĺžka trvania hodnotenia odpovedí z taliančiny aj španielčiny nepresiahla 30 minút. V prípade nerovnakého alebo sporného ohodnotenia odpovedí zo strany hodnotiteľov predseda predmetovej maturitnej komisie rozhodol, ktorá odpoveď má byť uznaná ako správna. Následne bolo vykonané jednotné hodnotenie odpovedí všetkých žiakov. Takýto spôsob elektronického hodnotenia externých testov sa približuje k ideálnemu a želateľnému stavu objektívneho, nezávislého a spravodlivého hodnotenia odpovedí žiakov v certifikačných meraniach, ktoré sú súčasťou externej evalvácie výsledkov vzdelávania na národnej úrovni.

Veľkým prínosom elektronického testovania sa reálne ukazuje na jednej strane rýchlosť vyhodnotenia žiackych odpovedí, na strane druhej kvalita týchto hodnotení, ako aj kvalita spracovania výsledkov. Pri spracovaní výsledkov je odbúraná potreba skenovania odpovedí z papierovej do elektronickej formy, a tým aj minimalizovaný výskyt chybovosti. Celý proces prebieha bez vysokých časových nárokov, veľmi efektívne a spoľahlivo.

2.6. Zhodnotenie projektu

Celý priebeh testovania jasne ukázal reálne možnosti použitia on-line testovania aj na vykonávanie externej časti maturitnej skúšky. Elektronická forma testovania ponúka široké možnosti a výhody. Je však nutné zhodnotiť formu a spôsob súčasne používaného maturitného testovania a prispôbiť ho elektronickému testovaniu. Do úvahy je potrebné brať existujúcu legislatívu, technické a personálne možnosti a špecifikovať potrebu ich zmien. Ukazuje sa ako potrebné postupne transformovať testy do podoby vhodnej pre elektronické testovanie.

Pozitíva:

- výrazné zefektívnenie procesu z časového hľadiska: zadávanie testov na školy, vyhodnocovanie odpovedí a spracovávanie výsledkov žiakov
- významné zefektívnenie procesu z ekonomického hľadiska: odbúranie tlače testov, tlače odpoveďových hárkov, balenia a distribúcie zásielok kuriérom, odbúranie hodnotenia odpovedí žiakov na školách, zberu zásielok zo škôl, skenovania odpovedí a ich prevodu do elektronickej podoby
- riešenie bezpečnostného problému: eliminovanie možnosti úniku informácií pred stanoveným termínom

- obsahové hľadisko: elektronická forma prináša nové možnosti zadávania kreatívnejších úloh a interaktívnych riešení
- hľadisko motivačné: pre žiakov je táto forma testovania zaujímavejšia a príjemnejšia v porovnaní s tlačným testom

Nevýhody:

- v súčasnosti nejednotné technické vybavenie škôl hardvérom a pripojením na internet
- typy úloh v testoch nie sú prispôbené na elektronickú formu zadávania
- nedostatočné personálne zabezpečenie projektu
- nedostatočná informovanosť všetkých zapojených subjektov (nie všetky školy a žiaci sa oboznámili s portálom k on-line testovaniu)
- nedôvera niektorých učiteľov voči uplatňovaniu nových postupov a technológií v praxi

2.7. Odporúčania a návrhy

Pre realizáciu elektronického testovania v oblasti národných meraní v ďalšom období je potrebná detailná analýza súčasného stavu technickej a personálnej oblasti ako aj internetovej konektivity škôl a ďalších zapojených školských organizácií. Je potrebné zabezpečiť vhodné technické a personálne podmienky, jednoznačne definovať účel a použitie navrhovaného systému.

Širšie nasadenie systému testovania on-line si bude vyžadovať zvýšenú informovanosť a zaškolenie škôl. Je nutné ukázať školám výhody testovania on-line spôsobom, čo zabezpečí ich aktívnu súčinnosť.

Je nutné zabezpečiť reálne projektové riadenie celého systému, dostatočnú časovú dotáciu pre prípravnú, implementačnú aj realizačnú fázu. Nevyhnutné je prehodnotiť existujúci spôsob testovania a navrhnúť systém vhodný pre elektronickú formu testovania.

ŠPÚ v tomto období uskutočňuje detailnú analýzu procesov pilotného projektu Maturita on-line. Závery tejto analýzy by mali smerovať k návrhu optimálneho riešenia Maturity 2009 on-line. Pri realizácii Maturity 2009 by mohli byť systémy on-line účelne využité v testovaní málo početných cudzích jazykov a v náhradnom termíne MS, ktoré by sa vykonávali v regionálnych testovacích centrách (technicky dobre vybavené stredné školy v jednotlivých krajoch).

Analýzu a vyhodnotenie Maturity 2008 formou on-line plánuje ŠPÚ rozšíriť až na úroveň štúdie uskutočniteľnosti, ktorá by sa stala podkladom pre zadanie projektu smerujúceho k využitiu elektronickej formy testovania v širšom kontexte v oblasti národných meraní, na úrovni celoštátnej.

3. Štatistické výsledky písomných maturitných skúšok

3.1. Prehľad počtu zúčastnených žiakov a škôl v EČ MS 2008

Maturitné skúšky v školskom roku 2007/2008 vykonali žiaci zo 759 stredných škôl v SR. Spolu sa EČ MS 2008 v riadnom termíne zúčastnilo 60 192 žiakov, z toho 28 414 chlapcov (47,2%) a 31 778 dievčat (52,8%). Náhradného termínu sa zúčastnilo celkom 109 žiakov, z toho 55 dievčat a 54 chlapcov.

Zo slovenského jazyka a literatúry maturovalo spolu 57 467 žiakov. Z tabuľky č. 1 (príloha) vyplýva, že 5 % žiakov (spolu v oboch úrovniach) externe maturovalo z maďarského jazyka, resp. zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry. Z cudzích jazykov si žiaci s výrazným nárastom volili anglický jazyk vo všetkých troch úrovniach. Pre porovnanie, testy z AJ (spolu všetky úrovne) si zvolilo 38 928 žiakov, čo predstavuje takmer 65 % z celkového počtu maturantov, z NJ (spolu všetky úrovne) si zvolilo iba 19 757 žiakov (t.j. 33 %). Ako tretí v poradí si volili žiaci ruský jazyk (2,4 %). Maturitnú skúšku z matematiky si zvolilo spolu 9 381 žiakov, t.j. takmer 16 % zo všetkých maturantov.

Z hľadiska preferovania úrovne obťažnosti v jednotlivých predmetoch, žiaci si vyberali prevažne úroveň B. Testy zo SJL na úrovni B si volilo najviac maturantov v Košickom kraji, približne 97 % (8 108 žiakov z 8 400 žiakov prihlásených na MS zo SJL). Úroveň A zo SJL mala najvyššie zastúpenie v Bratislavskom kraji, takmer 13 % (969 žiakov zo 7 492). Maturanti v Bratislavskom kraji si v porovnaní s maturantmi z iných krajov vyberali vo väčšej miere maturitnú skúšku na úrovni A aj z iných predmetov, napr. AJ, NJ. V matematike prevládala úroveň A oproti úrovni B iba v Trnavskom kraji.

Na základe tabuľky č. 2 (príloha) možno tvrdiť, že najviac škôl, na ktorých sa maturovalo zo SJL na úrovni B, bolo v Prešovskom kraji a najviac škôl, kde sa zo SJL maturovalo na úrovni A, bolo v Bratislavskom kraji. V Žilinskom kraji bolo najmenej škôl, na ktorých sa zo SJL maturovalo na úrovni A. Ďalej napr. najviac škôl, na ktorých sa maturovalo z AJ na úrovni B a C, bolo v Prešovskom kraji. Maturitnú skúšku z AJ na úrovni A vykonalo najviac škôl v Bratislavskom kraji.

3.2. Štatistické výsledky EČ MS 2008

Úspešnosť podľa krajov

V tabuľke č. 3 (príloha) uvádzame dosiahnutú priemernú úspešnosť maturantov v testoch EČ MS z jednotlivých predmetov a úrovní podľa krajov. Tabuľka zároveň obsahuje porovnanie s celoslovenskými priemernými hodnotami úspešnosti testov EČ MS v rovnakom členení. V slovenskom jazyku a literatúre na obidvoch úrovniach sa najúspešnejšie umiestnil Prešovský kraj. V slovenskom jazyku a slovenskej literatúre a maďarskom jazyku a literatúre je najúspešnejší Bratislavský kraj. V anglickom jazyku sú najúspešnejšie Bratislavský kraj (úroveň A) a Trnavský kraj (úroveň B). Z matematiky sú najlepší žiaci Košického kraja (úroveň A) a Prešovského kraja (úroveň B).

Priemerné úspešnosti v jednotlivých testoch sa pohybovali v rozmedzí 13,3 % do 84,4 %. V skutočnosti však má zmysel interpretovať iba výsledky v testoch, kde boli testované štatisticky významné počty žiakov. Vtedy tento interval bude od 52,3 % (NJC) do 73,1 % (NJA). Tento interval sme očakávali vzhľadom na to, že testy boli pripravované ako NR testy („norm referenced“, porovnávacie/rozlišujúce testy), kde za ideálnu priemernú úspešnosť považujeme úspešnosť v rozmedzí 50 % - 60%. V tomto kontexte úspešnosť v testoch SJLA, AJA a NJA možno hodnotiť ako úspešnosť nad očakávania.

Úspešnosť podľa typov škôl

Tabuľka č. 4 (príloha) udáva úspešnosti maturantov v EČ MS v riadnom termíne podľa jednotlivých typov škôl navzájom a podľa celoslovenského priemeru. Prehľadné porovnanie úspešnosti medzi maturantmi gymnázií a ostatných škôl (SOŠ, ZSS a SOU spolu) je uvedené v tabuľke č. 5 (príloha). Pri dosiahnutej úspešnosti testu je uvedený aj počet žiakov, ktorý písal test danej úrovne. Tento parameter je veľmi dôležitý pre korektnú interpretáciu dosiahnutých výsledkov. Napr. ak test zo SJL úroveň A písal 1 žiak z SOU, úspešnosť tohto žiaka v teste vypovedá o jeho individuálnom výkone a nič nehovorí o tom, ako úspešne v testovaní z tohto predmetu obstáli všetky SOU.

Vo všetkých predmetoch boli najúspešnejší žiaci gymnázií (okrem úrovni C cudzích jazykov a FJA, čo sme komentovali vyššie). Najvýraznejšie rozdiely sú medzi výkonmi žiakov gymnázií a SOU, čo je dobre preukázateľné najmä v SJL, AJ, NJ a M na úrovni B.

Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Ako uvádza tabuľka č. 6 (príloha), z hľadiska zriaďovateľa dosahujú najvyššiu úspešnosť vo väčšom počte predmetov a úrovni žiaci cirkevných škôl v porovnaní so žiakmi gymnázií a súkromných škôl. Pre porovnanie je najvhodnejšie vziať do úvahy úrovne B, kde je najväčší počet maturantov. Uvedené odlišnosti v úspešnosti sú zjavné najmä v predmetoch SJLB, AJB a NJB. Podrobnejšie údaje o významnosti zistených rozdielov budú obsahom ďalších analytických správ zo strany ŠPÚ.

Úspešnosť podľa pohlavia

Z tabuľky č. 7 (príloha) vyplýva, že dievčatá boli v EČ MS – riadny termín v priemere úspešnejšie ako chlapci. Úspešnosť dievčat je väčšia v testoch z vyučovacích jazykov (okrem UJL) a tiež vo všetkých úrovniach ruského jazyka. Chlapci boli úspešnejší vo všetkých úrovniach anglického jazyka a úrovni A nemeckého a francúzskeho jazyka. V matematike na úrovni A boli úspešnejší chlapci, na úrovni B dievčatá (tu je rozdiel málo významný). Najväčší rozdiel v úspešnosti je v predmete FJB v prospech dievčat.

Maximálne skóre

V testoch z EČ MS, ako ukazuje tabuľka č. 8 (príloha), celkom 60 žiakov dosiahlo maximálnu možnú úspešnosť. To predstavuje 0,1 % zo všetkých žiakov zúčastnených v EČ MS 2008. V testoch z matematiky sme zaznamenali najväčší počet žiakov, ktorí dosiahli úspešnosť 100 %, pričom v úrovni A to bolo 18 žiakov (0,5 % zo žiakov maturujúcich z MAA) a v úrovni B 20 žiakov (0,03 % maturujúcich z MAB). Aj v teste z anglického jazyka úroveň B sa vyskytlo viac žiakov s úspešnosťou 100 % (14 žiakov, čo predstavuje iba 0,05 % žiakov maturujúcich z AJB). Z hľadiska typu škôl medzi žiakmi s maximálnou úspešnosťou významne prevládajú žiaci gymnázií. Z hľadiska pohlavia prevládajú chlapci.

Nedosiahnuté minimálne skóre

Úspešnosť najviac 33 % dosiahlo v riadnom termíne EČ MS 2008 celkom 6 664 žiakov, čo predstavuje 11,1 % všetkých zúčastnených žiakov. Prevládajú najmä žiaci SOŠ a ZSS. Hoci to tabuľka neuvádza, z podrobnejšej analýzy vyplýva, že z hľadiska pohlavia prevládajú dievčatá. Vo vyučovacích jazykoch bolo najviac žiakov s úspešnosťou nižšou ako 33,3 % v teste zo SJSLB (4,1 %) a SJLB (2,2 %). Najvyšší počet žiakov, ktorí nedosiahli v EČ MS úspešnosť nad 33 %, je medzi žiakmi, ktorí písali test z francúzskeho jazyka úroveň B a C (14 % z počtu žiakov vo FJB a 55 % z celkového počtu žiakov píšucich test FJC). Nasledujú žiaci, ktorí písali test z anglického jazyka úroveň C (12 % z celkového počtu

žiakov píšucich test AJC) a z nemeckého jazyka úroveň B (11 %). Pomerne významné percento žiakov nedosiahlo danú úspešnosť aj medzi žiakmi, ktorí písali test z matematiky na úrovni B (16 % z celkového počtu žiakov píšucich test MAB) a test z matematiky na úrovni A (7 % z celkového počtu žiakov píšucich test MAA). V prípade matematiky sú tieto údaje zaujímavé najmä vzhľadom na to, že žiaci si tento predmet zvolili dobrovoľne, a teda si tieto testy nepochybne trúfali zvládnuť.

Vzhľadom na to, že v náhradnom termíne EČ MS 2008 maturoval veľmi malý počet žiakov (prestavuje to iba necelé 0,2 % z počtu všetkých žiakov maturujúcich v roku 2008 v oboch termínoch), nie je možné z výsledkov testov a zistených údajov vyvodzovať analogické závery ako v riadnom termíne.

3.3. Sledovanie vývoja niektorých ukazovateľov EČ MS v rokoch 2004 - 2008

Vývoj preferencií maturitných úrovní zo strany žiakov

Na základe údajov z národných meraní realizovaných v rámci EČ MS v rokoch 2004 – 2008 (v rokoch 2004, 2005 a 2007 sa uskutočnili generálne skúšky z jednotlivých skupín predmetov) vieme rozoznať určité tendencie žiakov pri výbere maturitných predmetov a najmä úrovní. Trendy vo vývoji počtu prihlásených žiakov na EČ MS v jednotlivých rokoch prezentujú grafy č. 3.3.1. až 3.3.8.

Záujem o maturitnú skúšku z anglického jazyka na gymnáziách, ale aj odborných školách postupne rastie, avšak záujem o úroveň B oproti minulým rokom v tomto školskom roku poklesol. Tento jav (pokles počtu žiakov prihlásených na úroveň B) je charakteristický aj pre ďalšie jazyky, čo môže byť čiastočne spôsobené tým, že časť žiakov využila možnosť zvoliť si maturitu z cudzieho jazyka na úrovni C. Ďalším pozorovaným javom je skutočnosť, že anglický jazyk je čoraz preferovanejším cudzím jazykom, z ktorého žiaci maturujú na všetkých typoch škôl, naopak záujem o maturitu z nemeckého jazyka, najmä na úrovni A výrazne klesol.

V skupine menej početných cudzích jazykov – francúzsky, ruský, španielsky, taliansky jazyk – nie je pozorovateľná jednotná tendencia. Vo francúzskom jazyku pozorujeme tendenciu zvyšujúceho sa záujmu žiakov o maturitu z tohto jazyka, podobne v ruskom jazyku je zrejmý rastúci trend, najmä na nižších úrovniach B a C. Počet žiakov prihlásených na úroveň A zo španielskeho jazyka na oproti minulému roku vzrástol na úkor záujmu o úroveň B. V talianskom jazyku sa zachoval takmer identický počet maturantov, pričom vzrástol záujem o úroveň B a poklesol záujem o úroveň A.

O testy EČ z matematiky na oboch úrovniach je pozorovateľný mierne klesajúci záujem, čo zrejme súvisí s klesajúcim trendom populácie maturantov.

Čo sa týka počtu žiakov prihlásených na EČ MS z vyučovacích jazykov vo všetkých predmetoch je badateľná preferencia úrovne B (najmarkantnejšie je to v slovenskom jazyku a literatúre – SJL.) Vo všetkých prípadoch pozorujeme mierny pokles počtu prihlásených žiakov, vyplývajúci s poklesu populácie.

Vývoj úspešnosti výsledkov vzdelávania podľa krajov so zameraním na Banskobystrický kraj

Pri sledovaní vývoja úspešnosti riešenia maturitných testov v rokoch 2006 – 2008 sa z hľadiska porovnania priemerných vzdelávacích výsledkov podľa krajov ukazujú určité pravidelnosti. Na dokumentovanie tejto pravidelnosti sme vybrali predmety a úrovne s najväčším počtom žiakov a najväčšou diverzifikáciou typov škôl – slovenský jazyk a literatúru, anglický jazyk a matematiku, úroveň B.

Pri porovnaní úspešností týchto predmetov a úrovni podľa krajov najslabšie výkony podávajú žiaci Banskobystrického kraja. Vo všetkých troch kľúčových predmetoch s najväčším zastúpením žiakov sú dosahované úspešnosti vecne signifikantne podpriemerné (pod hodnotou národného predmetu). Podrobnosti uvádzajú grafy v prílohe č. 3.3.9 až 3.3.11. V grafoch uvádzame porovnanie výsledkov žiakov Banskobystrického kraja s národným priemerom a s priemerom najúspešnejšieho kraja v danom predmete. Rozdiely v priemernej úspešnosti sa pohybujú na škále od veľmi miernej až po strednú mieru vecnej signifikancie.

Ako vidno z grafov, je zjavné, že Banskobystrický kraj v porovnaní s ostatnými kraji dosahuje najslabšie výsledky v maturitných testoch, najrýchlejší trend poklesu je v matematike. Uvedené zistenia však majú len orientačný charakter, vyžadujú si ďalšie analýzy.

Odporúčania a návrh výskumnej úlohy

Naše odporúčania v súvislosti s trendom vývoja preferencií maturitných úrovni zo strany žiakov sme zapracovali do návrhu legislatívy upravujúcej ukončovanie štúdia na stredných školách (školský zákon a vyhláška o ukončovaní štúdia na stredných školách). Naše odporúčania sa vzťahovali k podpore zrušenia úrovni maturitnej skúšky. Ako ukazuje vývoj preferencií v daných rokoch (2004 – 2008), žiaci si postupne čoraz menej volia úroveň A, najmarkantnejší rozdiel medzi voľbou úrovne A a B je v predmete slovenský jazyk a literatúra. K uvedenému javu dochádza zrejme aj z toho dôvodu, že vysoké školy akceptujú výsledky maturitných skúšok tak na úrovni A ako aj na úrovni B, a preto žiaci nie sú motivovaní vybrať si náročnejšiu úroveň maturitnej skúšky. Myšlienka zavedenia dvoch úrovni mala svoj význam pôvodne pri tvorbe koncepcie maturitnej skúšky (r. 2000), v súčasnosti však demografický pokles populácie žiakov a rastúci počet vysokých škôl spôsobuje, že vysoké školy sa usilujú získať žiakov aj bez prihliadania na výsledky vzdelávania.

Vzhľadom na veľké rozdiely vo vyučovaní cudzích jazykov medzi typmi škôl (dokumentuje to aj veľký počet žiakov SOU, ktorí si v školskom roku 2007/2008 vybrali úroveň C), sme MŠ SR navrhli dočasne ponechať možnosť výberu úrovni SERR B1 alebo B2 v cudzích jazykoch

V súvislosti s vývojom úspešnosti výsledkov vzdelávania na stupni ISCED 3 v Banskobystrickom kraji odporúčame uskutočniť dve skupiny analýz. Jednak by sme mali vykonať hlbšie a podrobnejšie štatistické analýzy vzorky maturitných škôl v Banskobystrickom kraji (zastúpenie gymnázií, stredných odborných škôl a pod.) a porovnať ich s najúspešnejším krajom v danom predmete. Tieto štatistické výsledky by sa mali porovnať s vývojom výsledkov vzdelávania žiakov po ukončení vzdelávania na stupni ISCED 2 – merania uskutočnené v rámci Monitora 9 alebo Celoplošného testovania žiakov 9. ročníkov ZŠ.

Vykonanie ďalšej skupiny analýz by mohlo byť úlohou nového ústavu Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania, kde by sa pozornosť mala zamerať na systematické meranie a dlhodobejšie monitorovanie kvality vzdelávania v Banskobystrickom kraji. V súčinnosti so Štátnou školskou inšpekciou a aj napr. Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici by sa mali zisťovať príčiny stavu vývoja výsledkov vzdelávania v kraji (dotazníky pre učiteľov, žiakov, riaditeľov škôl). Výskum by sa mohol, okrem iného, zamerať aj na monitorovanie účinnosti vzdelávacích aktivít regionálnych vzdelávacích centier, napr. metodicko-pedagogického centra, na vývoj ďalšieho vzdelávania učiteľov v kraji a pod. Ak výskum preukáže isté nedostatky v kraji, zistenia a výsledky analýz by mali obsahovať súbor odporúčaní najmä pre decíznu sféru a inštitúcie zaoberajúce sa vzdelávaním. Zámerom tohto

výskumu by malo byť zvýšenie kvality vzdelávania v Banskobystrickom kraji a zníženie rozdielov v kvalite základných a stredných škôl.

4. Analýza výsledkov písomných maturitných skúšok podľa predmetov

4.1. Charakteristika testovacích nástrojov

ŠPÚ pripravil pre EČ MS z predmetov slovenský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra, maďarský jazyk a literatúra, španielsky jazyk a matematika testy pre dve úrovne náročnosti – úroveň A (vyššiu) a úroveň B (základnú). Z predmetov anglický jazyk, francúzsky jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk a taliansky jazyk ŠPÚ pripravil z každého predmetu testy pre tri úrovne – A (vyššiu), B (základnú) a C (nižšiu ako základnú). Z predmetu ukrajinský jazyk a literatúra, vzhľadom na záujem žiakov, bol pripravený test iba pre jednu úroveň obtiažnosti, a to úroveň B. Každý test bol vyhotovený v dvoch variantoch líšiacich sa usporiadaním úloh.

Zo strany ŠPÚ boli pripravené aj zadania tém PFIČ MS z predmetov anglický jazyk, francúzsky jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, španielsky jazyk a taliansky jazyk, líšiace sa pre jednotlivé úrovne. Pre PFIČ MS z predmetov slovenský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra, maďarský jazyk a ukrajinský jazyk boli vytvorené 4 varianty zadania tém, ktoré boli určené spoločne pre úrovne A a B daného predmetu.

externá časť

Vyučovacie jazyky (SJL, SJSL, MJL, UJL) – úroveň A a B

- test obsahoval 64 úloh, z toho 40 bolo s výberom odpovede, 24 úloh s krátkou odpoveďou,
- maximálny možný počet bodov v teste bol 64,
- čas na vypracovanie testu bol 90 min.

Cudzie jazyky (AJ, FJ, NJ, RJ, ŠJ, TJ) – úroveň A

- test pozostával z troch častí – počúvanie, gramatika, čítanie,
- 80 úloh, z toho 46 bolo s výberom odpovede, 34 úloh s krátkou odpoveďou,
- maximálny možný počet bodov v teste bol 80,
- čas na vypracovanie testu bol 120 min.

Cudzie jazyky – úroveň B a C

- test pozostával z troch častí – počúvanie, gramatika, čítanie,
- 60 úloh, z toho 36 bolo s výberom odpovede, 24 úloh s krátkou odpoveďou,
- maximálny možný počet bodov v teste bol 60,
- čas na vypracovanie testu bol 100 min.

Matematika – úroveň A a B

- 30 úloh, z toho 20 úloh s krátkou odpoveďou a 10 úloh s výberom odpovede,
- 10 úloh spoločných pre obe úrovne (6 úloh s krátkou odpoveďou + 4 s výberom odpovede),
- maximálny možný počet bodov 30,
- čas na vypracovanie 120 min.

písomná forma internej časti

vyučovací jazyk

- súbor štyroch tém a určených žánrových foriem, z ktorých si žiak vybral jednu,
- rozsah 1,5 – 3 strany formátu A4,
- čas na vypracovanie 150 min.

cudzie jazyky

- krátky slohový útvar na danú tému s predpísaným rozsahom,
- rozsah (v závislosti od úrovne A, B, C): 100 – 220 slov,
- maximálny možný počet bodov 20,
- čas na vypracovanie 45 min.

4.2. Slovenský jazyk a literatúra - úroveň A, B

a) Charakteristika testov

Cieľom testu bolo preveriť pomocou produktívnych úloh, ako žiak zvládol rozsah učiva predpísaný Cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti absolventa strednej školy, preveriť schopnosť žiaka čítať rôzne typy textov s porozumením a pracovať s textom. V testoch sa overovali vedomosti a zručnosti zamerané na celkové porozumenie textu, osvojenie literatúry, teórie literatúry, literárnej histórie, fonetiky, ortografie, morfológie, lexikológie, syntaxe a štylistiky.

Obťažnosť testovej úlohy je dvojrozmerná. Jej cieľom nie je len merať požadované vedomosti a zručnosti, ale aj to, akú náročnú kognitívnu operáciu dokáže žiak zvládnuť.

Úlohy obsahovali myšlienkové operácie zoradené podľa kognitívnej náročnosti:

- 1) *zapamätanie, porozumenie (najnižšia kognitívna náročnosť)*
- 2) *analýza, syntéza, aplikácia (vyššia kognitívna náročnosť)*
- 3) *hodnotenie, kritické myslenie, tvorivosť (najvyššia kognitívna náročnosť)*

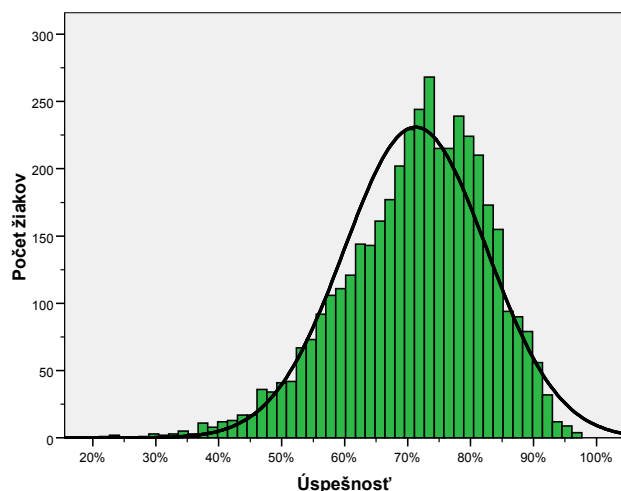
Testové úlohy boli viazané na kontext, vychádzali z textov vecnej alebo umeleckej literatúry. Prevládali texty umeleckej literatúry. V každom teste bolo 8 východiskových textov, na ktoré sa viazalo 8 úloh (vždy 5 s výberom odpovede a 3 s krátkou odpoveďou). 2 texty boli zo svetovej literatúry, 4 texty zo slovenskej literatúry (zastúpenie mali ako epické, tak aj lyrické a dramatické texty), 1 publicistický a 1 náučný text.

b) Úspešnosť testov externej časti – slovenský jazyk a literatúra

Úroveň A

Test SJL úrovne A písalo v riadnom termíne 4 196 žiakov na 239 školách, čo predstavuje 7,3 % z celkového počtu žiakov maturujúcich zo slovenského jazyka a 7,0 % všetkých maturujúcich žiakov. Priemerná úspešnosť v teste bola 71,3 %. Tento test si vybralo viac dievčat (74,6 %) ako chlapcov. V tomto teste najúspešnejšie obstáli žiaci Prešovského kraja, najnižšiu úspešnosť sme zaznamenali u žiakov Nitrianskeho kraja (pozri tabuľka č. 3). Z hľadiska typu školy najúspešnejšie obstáli žiaci gymnázií (pozri tabuľka č. 5 a 6) a z hľadiska zriaďovateľa žiaci štátnych škôl. Medzi výsledkami chlapcov (priemerná úspešnosť 70,1 %) a dievčat (priemerná úspešnosť 71,7 %) sa nezistili štatisticky významné rozdiely.

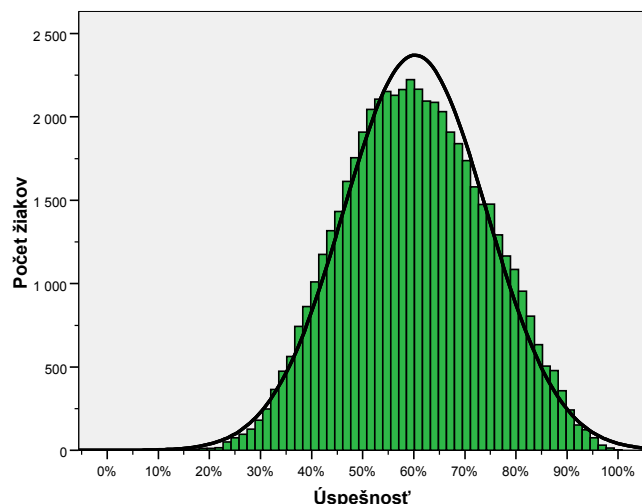
Graf č. 1 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - SJLA

Úroveň B

EČ MS 2008 zo SJL úrovne B sa v riadnom termíne zúčastnilo 53 194 žiakov na 716 školách, čo predstavuje 92,7 % z celkového počtu žiakov maturujúcich zo slovenského jazyka a 88,4 % všetkých žiakov maturujúcich v tomto školskom roku. Priemerná úspešnosť v teste bola 60,3 %. Tento test písalo, podobne ako aj test úrovne A viac dievčat (51,0 %) ako chlapcov. Najúspešnejšie v ňom dopadli žiaci Prešovského kraja, najnižšiu priemernú úspešnosť mali žiaci Banskobystrického kraja (pozri tabuľka č. 3). Čo sa týka typu školy najvyššiu úspešnosť mali žiaci gymnázií (pozri tabuľka č. 5 a 6) a z hľadiska zriaďovateľa žiaci cirkevných škôl. Priemerná úspešnosť chlapcov bola 57,3 % a dievčat 63,1 %.

Graf č. 2 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - SJLB

c) Analýza testov EČ MS - slovenský jazyk a literatúra

Testové úlohy je možné z tematického hľadiska rozdeliť do troch oblastí:

1. *čítanie s porozumením*: uvedená oblasť obsahuje aj otázky zamerané na analýzu a interpretáciu textov,

2. *jazyk*: zvuková stránka jazyka, pravopis, lexikológia, morfológia, syntax, štylistika, dejiny spisovnej slovenčiny (platí len pre úroveň B), klasifikácia slovanských jazykov (platí len pre úroveň B),

3. *literatúra*: literárna história, literárna teória.

Úroveň A

Čítanie s porozumením (priemerná úspešnosť 73,9 %)

Najrozsiahljším blokom úloh bolo čítanie s porozumením. Test obsahoval 32 úloh, ktoré skúšali túto oblasť. Úlohy boli z kognitívneho hľadiska zamerané na overenie schopností žiakov porozumieť textu alebo interpretovať text vlastnými slovami. Až 12 úloh tejto časti overovalo, ako žiaci vedia aplikovať alebo využívať informácie z neznámeho textu. Žiaci mali k dispozícii osem textov, z toho šesť literárnych, jeden publicistický a jeden odborný text. Literárne texty boli zastúpené svetovou (2) a slovenskou (4) literatúrou. Žiaci pracovali s ukážkami z poézie, prózy a drámy.

Najvyššiu úspešnosť zaznamenali žiaci v úlohách zameraných na určenie tvrdení, ktoré priamo vyplývajú z textu ukážky, porozumenie myšlienky textu, orientáciu v texte. Žiaci preukázali zručnosť aj v porozumení záporne formulovaných otázok. Nižšiu úspešnosť vykázali v úlohách, v ktorých bolo nutné identifikovať napríklad postoj postavy a v úlohách vyžadujúcich náročnejšiu analýzu a interpretáciu textu (porozumenie slov v konkrétnom kontexte alebo autorský zámer). Významný rozdiel je v úspešnosti žiakov z gymnázií (74,9 %) a žiakov ostatných, odborných škôl (67,5 %).

Jazyk (priemerná úspešnosť 62,5 %)

V **lexikológii** (10 úloh) žiaci vykazovali vysokú úspešnosť v tých úlohách, ktoré sa zameriavali na štylistické využitie slovnej zásoby, synonymá, slovné druhy, štylisticky príznakové slová. Nižšiu úspešnosť vykázali v úlohách zameraných na porozumenie významov zastaraných slov v umeleckom texte, význam slovných spojení, frazeologizmov a pomenovanie vedných disciplín. Priemerná úspešnosť v lexikológii bola 70,2 %. Z toho najúspešnejší boli žiaci gymnázií so 71,1 %. Žiaci ostatných, odborných škôl mali úspešnosť 64,2 %.

Úspešnosť žiakov v **morfológii** (11 úloh) bola priemerná, resp. vyššia. Vyššiu úspešnosť vykázali žiaci v úlohách zameraných na tvorbu slov, slovné druhy, menné a slovesné kategórie. Nízku úspešnosť vykázali len v malom počte položiek, zameraných na rozdelenie cudzích slov na slabiky a správny tvar cudzích priezvisk. Priemerná úspešnosť v morfológii bola 69,8 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 71,2 % a ostatných, odborných škôl 64,2 %.

V oblasti **syntax** (11 úloh) žiaci dosiahli priemernú úspešnosť, vysokú úspešnosť mali v otázkach zameraných na počet viet v súvetí, určenie základných vetných členov a prístavku. Nižšiu dosiahli v otázkach, kde mali určiť vedľajšie vetné členy, typ vety podľa modálnosti, zloženia a určiť súvetie. Priemerná úspešnosť v syntaxi bola 56,6 %. Z toho najúspešnejší boli žiaci gymnázií s 58,9 %, ostatné, odborné školy dosiahli 47,1 %.

Test obsahoval v oblasti **štylistika/sloh** 6 úloh. Žiaci v týchto úlohách vykázali priemernú a nižšiu úspešnosť, pričom najúspešnejšie zvládli žiaci určovanie jazykového štýlu, slohového postupu a štylistických prostriedkov. Kvalitu vzdelávania v tejto oblasti nie je možné dostatočne overiť testom, preto by túto oblasť mala overiť najmä písomná forma internej časti maturitnej skúšky. Priemerná úspešnosť v štylistike bola 52,8 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 54,3 %, ostatné, odborné školy 42,9 %.

Žiaci sa v teste stretli aj s oblasťami s nízkym počtom otázok. Sú to oblasti **zvuková stránka jazyka** (3 úlohy) s priemernou úspešnosťou 57,7 % a **pravopis** 67,9 % (2 úlohy). Úspešnosť týchto jazykových oblastí je porovnateľná podľa typu školy s vyššie uvedenými oblasťami.

Literatúra (priemerná úspešnosť 67,3 %)

V oblasti **literárna história** (4 úlohy) žiaci preukázali priemerné vedomosti. Úspešní boli v zaraďovaní autorov a diel do literárnych období, menšiu úspešnosť vykázali pri riešení úloh, v ktorých mali preukázať svoj postoj k známemu (prečítanému) dielu. Priemerná úspešnosť v literárnej histórii bola 65,1 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 66,5 %, odborné školy 56,1 %.

Literárna teória (12 úloh) dosiahla dostatočne vysokú úspešnosť, žiaci sa orientujú v literárnych smeroch, druhoch a žánroch, poznajú veršové schémy, rozoznávajú hlavné činitele literárneho diela, typ rozprávača. Žiakom robí problém identifikovať umelecké prostriedky. Priemerná úspešnosť v literárnej teórii bola 69,4 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 71,0 %, žiaci odborných škôl 59,1 %.

Úroveň B

Čítanie s porozumením (priemerná úspešnosť 63,6 %)

Najrozsiahljším blokom úloh bolo čítanie s porozumením (22 úloh). Úlohy boli zamerané na pochopenie alebo interpretáciu textu vlastnými slovami. Žiaci mali k dispozícii osem textov, z toho šesť literárnych, jeden publicistický a jeden odborný text. Literárne texty boli zastúpené svetovou (2) a slovenskou (4) literatúrou. Žiaci pracovali s ukážkami z poézie, prózy a drámy.

Najvyššiu úspešnosť dosiahli žiaci v úlohách zameraných na určenie tvrdení, ktoré priamo vyplývajú z textu ukážky, orientáciu v texte a porozumenie zastaraných slov. Nižšiu úspešnosť vykázali v úlohách, v ktorých bolo nutné odhaliť tvrdenie vyplývajúce z ukážky, v úlohách vyžadujúcich náročnejšiu analýzu a interpretáciu textu, porozumenie slov v konkrétnom kontexte a nahradiť ich synonymom, domyslieť pokračovanie textu, rozpoznať gradáciu textu. Žiaci neboli úspešní v riešení záporne položených otázok a úloh. Významný rozdiel je v úspešnosti žiakov z gymnázií (74,7 %) a žiakmi ostatných, odborných škôl (59,6 %).

Jazyk (priemerná úspešnosť 43,5 %)

V **lexikológii** (7 úloh) žiaci vykazovali vysokú úspešnosť v tých úlohách, ktoré sa zameriavali na vzor podstatného mena, slovotvorný postup, využitie súčasnej slovnej zásoby. Nižšiu úspešnosť vykázali v úlohách zameraných na rozoznanie významu použitých slovných druhov a určovanie slovesného spôsobu. Priemerná úspešnosť v lexikológii bola 60,6 %. Z toho výrazne úspešnejší boli žiaci gymnázií so 72,4 %. Žiaci ostatných, odborných škôl, mali úspešnosť 56,3 %.

V **morfológii** (16 úloh) vyššiu úspešnosť vykázali žiaci v úlohách, ktoré boli zamerané na tvar neurčitku slovesa, určenie slovného druhu, stupňovanie, skloňovanie. Nízku úspešnosť vykázala úloha, v ktorej bolo treba zmeniť pasívnu konštrukciu slovesa na aktívnu. Priemerná úspešnosť v morfológii bola 59,0 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 73,0 % a žiaci odborných škôl 53,9 %.

V oblasti **syntax** (6 úloh) žiaci dosiahli priemernú úspešnosť v otázkach zameraných na vetné členy, viacnásobné vetné členy a na rozlíšenie vedľajšej vety. Nižšiu úspešnosť

dosiahli v otázkach, kde mali určiť viacnásobný vetný člen a uvádzaciu vetu. Priemerná úspešnosť v syntaxi bola 48,6 %. Omnoho úspešnejší boli žiaci gymnázií so 63,0 %, odborné školy dosiahli 43,4 %.

Test obsahoval v oblasti **štylistika/sloh** 9 úloh. Žiaci v týchto úlohách vykázali priemernú a nižšiu úspešnosť, pričom najúspešnejšie zvládli určovanie slohového postupu a slohového útvaru, žánru. Nízku úspešnosť dosiahli v otázkach, kde mali určiť jazykový štýl konkrétnej ukážky, zaradiť, v akom druhu kníh sa uverejňuje konkrétny text, určiť druh opisu a štylistický prostriedok, druh negatívnej charakteristiky. Priemerná úspešnosť v štylistike bola 45,1 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 56,8 %, ostatné, odborné školy 40,8 %.

V teste sa vyskytovali aj oblasti s nízkym počtom otázok, **zvuková stránka jazyka** s priemernou úspešnosťou 51,7 % (2 úlohy) a pravopis 43,3 % (3 úlohy). Úspešnosť týchto jazykových oblastí je porovnateľná z hľadiska typu školy s vyššie uvedenými oblastami.

Literatúra (priemerná úspešnosť 49,8 %)

V oblasti **literárna história** (9 úloh) žiaci preukázali priemerné vedomosti. Úspešní boli v určovaní rokov, literárnych období, menšiu úspešnosť vykázali pri zaraďovaní autorov do literárnych období, pri poznaní diel z Cieľových požiadaviek, určení literárnych smerov. Priemerná úspešnosť v literárnej histórii bola 55,7 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 70,6 %, odborné školy 50,3 %.

V **literárnej teórii** (9 úloh) žiaci dosiahli nízku úspešnosť. Žiakom robí problém identifikovať veršový systém, znaky drámy, žánre lyriky, rozpoznať slovníkovú písomnosť a umelecké prostriedky. Priemerná úspešnosť v literárnej teórii bola 43,8 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 56,8 %, ostatní, na odborných školách 39,1 %.

d) Analýza PFIČ MS - slovenský jazyk a literatúra

Úroveň A

V tomto školskom roku si žiaci vyberali jednu z nasledovných tém PFIČ.

1. *Dôkaz mojej dospelosti*
(Rozprávanie)
2. *Volám sa Jozef Mak*
(Beletrizovaný životopis)
3. *Ako správne zvládnuť stres?*
(Úvaha)
4. *Don Quijote 21. storočia*
(Charakteristika)

Pri opravovaní PFIČ učitelia hodnotili štyrmi bodmi vonkajšiu formu, dvadsiatimi vnútornú formu a štyrmi bodmi celkový dojem zo slohovej písomnej práce. Vnútorná forma má najväčšiu váhu, hodnotí sa pri nej päť oblastí, každá oblasť má hodnotu maximálne štyri body. Maximálne možný dosiahnutý počet bodov je 28.

Žiaci, ktorí maturovali na A úrovni, dosiahli úspešnosť **81,1 %**. Učitelia hodnotili práce podľa jednotlivých kritérií (obsah, kompozícia, štýl, jazyk, pravopis) na bodovej

stupnici 0 – 4, pričom v rámci jednotlivých kritérií používali najčastejšie najvyššiu bodovú hodnotu 4. Pri hodnotení jazyka a pravopisu najčastejšie používali bodové hodnotenie 3.

Z 3 611 žiakov v **obsahu** dosiahlo plný počet bodov 60,2 %, v **kompozícii** 58,4 %, v **štýle** 44,7 % žiakov. V **jazyku** bolo 44,6 % žiackych prác ohodnotených 3 bodmi.

Z hodnotení PFIC sa dozvedáme, že v rámci jednotlivých zložiek vnútornej formy PFIC mali najväčšie problémy žiaci s **pravopisom**. Plný počet bodov za pravopis dosiahlo 23,1 % žiakov, najviac, 33,2 %, bolo hodnotených 3 bodmi. 2 body dostalo 21,2 % a 1 bod 10,7 % žiakov. Nepriaznivým javom je skutočnosť, že 11,8 % žiakov bolo na úrovni A ohodnotených v pravopise 0 bodmi.

Z uvedeného vyplýva, že žiaci na úrovni A dosiahli najvyššie hodnotenie v kompozícii a obsahu a najnižšie bol hodnotený pravopis.

Úroveň B

Žiaci si vybrali z rovnakých tém ako v úrovni A. Maturanti na B úrovni dosiahli úspešnosť **64,0 %**. Učitelia v rámci jednotlivých kritérií používali najčastejšie bodovú hodnotu 3. Pri hodnotení pravopisu najčastejšie hodnotili 0 bodmi.

Zo 46 324 žiakov v **jazyku** bodové hodnotenie 3 dosiahlo 38,9 %, v **kompozícii** 36,5 %, v **štýle** 36,1 % a v **obsahu** 34,5 % žiakov. Najväčšie problémy na B úrovni mali žiaci s **pravopisom**. Plný počet bodov za pravopis dosiahlo len 7,9 % žiakov, 18,8 % bolo hodnotených 3 bodmi. 2 body dostalo 18,3 % a 1 bod 14,1 % žiakov. Alarmujúca je skutočnosť, že až 40,9 % žiakov bolo ohodnotených z pravopisu 0 bodmi.

Z uvedeného vyplýva, že žiaci na úrovni B dosiahli najvyššie hodnotenie v jazyku a kompozícii a najnižšie bol hodnotený pravopis.

4.3. Slovenský jazyk a slovenská literatúra - úroveň A, B

a) Charakteristika testov

V školách s vyučovacím jazykom maďarským hovoríme o predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra (SJSL), ktorý má iný obsah, iné vzdelávacie štandardy a cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov pre príslušnú úroveň ako predmet slovenský jazyk a literatúra (SJL), ktorý sa učí na školách s vyučovacím jazykom slovenským alebo ukrajinským.

Charakteristika testov zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry je identická ako v testoch zo slovenského jazyka a literatúry. Testy sa líšia obsahom a výberom textov. Rozdiely vyplývajú z obsahu Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti absolventa strednej školy z predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra, ktoré kladú najväčší dôraz na schopnosť žiaka čítať rôzne typy textov s porozumením, pracovať s textom a overiť znalosti spisovnej podoby slovenského jazyka. V testoch sa overovali vedomosti a zručnosti zamerané na porozumenie textu, osvojenie slovenskej literatúry, teórie literatúry, fonetiky, ortografie, morfológie, lexikológie, syntaxe a štylistiky slovenského jazyka.

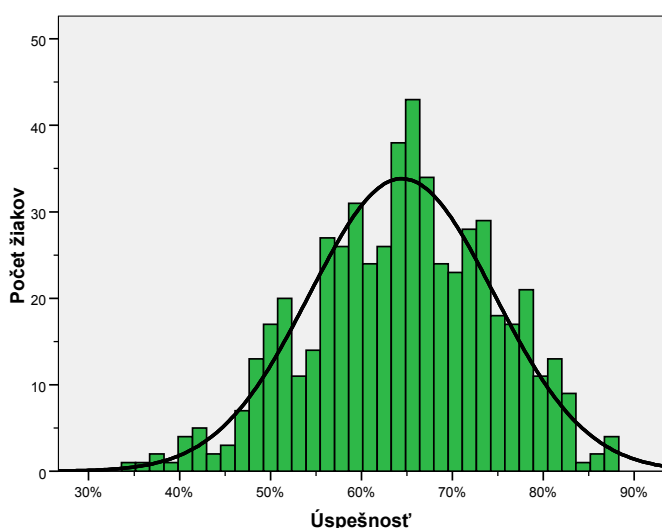
Testové úlohy boli viazané na kontext, vychádzali z textov vecnej alebo umeleckej literatúry. Prevládali texty umeleckej literatúry. V každom teste bolo 8 východiskových textov, na ktoré sa viazalo 8 úloh (vždy 5 s výberom odpovede a 3 s krátkou odpoveďou). 2 texty boli zo svetovej literatúry, 4 texty zo slovenskej literatúry (zastúpenie mali ako epické, tak aj lyrické a dramatické texty), 1 publicistický a 1 náučný text.

b) Úspešnosť testov externej časti – slovenský jazyk a slovenská literatúra**Úroveň A**

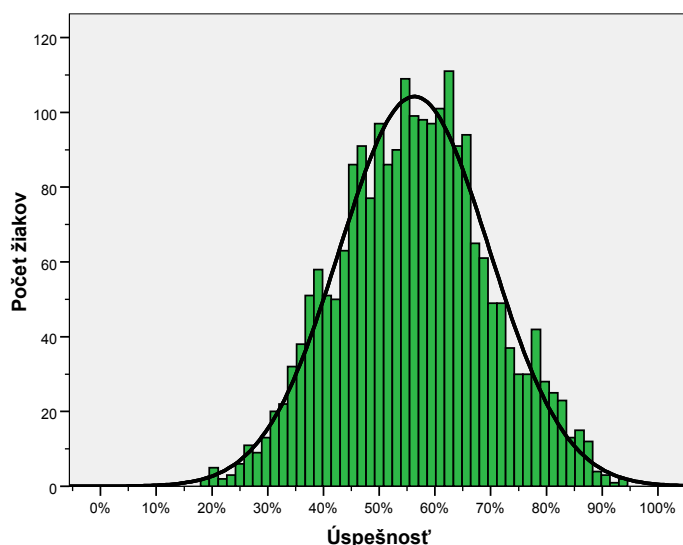
Test SJSL úrovne A písalo v riadnom termíne 550 žiakov na 32 školách, čo predstavuje 19,6 % z celkového počtu žiakov maturujúcich zo SJSL a 0,9 % všetkých maturujúcich žiakov. Priemerná úspešnosť v teste bola 64,4 %. Tento test si vybralo viac dievčat (69,8 %) ako chlapcov. V tomto teste najúspešnejšie obstáli žiaci Bratislavského kraja, najnižšiu úspešnosť sme zaznamenali u žiakov Nitrianskeho kraja (pozri tabuľka č.3). Z hľadiska typu školy najúspešnejšie obstáli žiaci gymnázií (pozri tabuľka č. 5 a 6) a z hľadiska zriaďovateľa žiaci štátnych škôl. Medzi výsledkami chlapcov (priemerná úspešnosť 63,6 %) a dievčat (priemerná úspešnosť 64,8 %) nie je významný rozdiel.

Graf č. 3 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - SJSLA

Úroveň B

EČ MS 2008 zo SJSL úrovne B sa v riadnom termíne zúčastnilo 2 252 žiakov na 65 školách. Predstavuje to 80,4 % z celkového počtu žiakov maturujúcich zo SJSL a 3,7 % všetkých žiakov maturujúcich v tomto školskom roku. Priemerná úspešnosť v teste bola 56,3 %. Tento test písalo viac chlapcov (50,4 %) ako dievčat. Najúspešnejšie v ňom dopadli, podobne ako aj v úrovni A, žiaci Bratislavského kraja, najnižšiu priemernú úspešnosť mali žiaci Nitrianskeho a Trnavského kraja (pozri tabuľka č. 3). Čo sa týka typu školy najvyššiu úspešnosť mali žiaci gymnázií (pozri tabuľka č. 5 a 6) a z hľadiska zriaďovateľa žiaci cirkevných škôl. Priemerná úspešnosť chlapcov bola o čosi nižšia (55,4 %) ako u dievčat (57,3 %).

Graf č. 4 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - SJSLB

c) Analýza testov EČ MS - slovenský jazyk a slovenská literatúra

Úroveň A

Čítanie s porozumením (priemerná úspešnosť 61,6 %)

Čítanie s porozumením testovalo 17 úloh. Tieto úlohy boli zamerané na pochopenie alebo interpretáciu textu vlastnými slovami. Žiaci mali k dispozícii osem textov, z toho šesť textov zo slovenskej literatúry, zastúpené boli ukážky z poézie, prózy a drámy, jeden publicistický a jeden odborný text. Najvyššiu úspešnosť zaznamenali žiaci v úlohách zameraných na určenie tvrdení, ktoré priamo vyplývajú z textu ukážky, interpretáciu básnikovej výpovede, porozumenie slov v konkrétnom kontexte, porozumenie frazeologických zvrátov a celkovú orientáciu v texte. Nižšiu úspešnosť vykázali v úlohách, v ktorých bolo potrebné odhaliť autorov zámer, nahradiť cudzie slovo slovenským slovom. Rozdiel v úspešnosti žiakov gymnázií (62,0 %) a žiakov ostatných, odborných škôl (59,0 %) je veľmi malý.

Jazyk (priemerná úspešnosť 62,4 %)

V **lexikológii** (17 úloh) museli žiaci preukázať, ako vedieť využiť svoje vedomosti a zručnosti na získanie informácií a jedna úloha na treťom stupni skúšala žiakov, ako vedieť aplikovať alebo využívať vedomosti z neznámeho textu. Žiaci úspešne riešili otázky týkajúce sa rytmického zákona, významovo podobných slov, združeného pomenovania. Nižšiu úspešnosť vykázali v tých úlohách, ktoré sa zameriavali na štylistické využitie slovnej zásoby a synonymá. Priemerná úspešnosť v lexikológii bola 52,1 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 51,9 %. Žiaci ostatných, odborných škôl boli mierne úspešnejší, dosiahli 53,6 %.

V **morfológii** (14 úloh) vyššiu úspešnosť vykázali žiaci v úlohách zameraných na správne gramatické tvary slovies a podstatných mien a slovné druhy. Nízku úspešnosť mali otázky týkajúce sa čísloviek, spojok a modálneho slovesa. Priemerná úspešnosť v morfológii bola 62,3 %. Žiaci gymnázií dosiahli 62,4 % a ostatných, odborných škôl 61,2 %.

V oblasti **syntax** (11 úloh) mali žiaci vysokú úspešnosť v otázkach, kde mali vybrať oslovenie, rozoznať vsuvku, určiť jednoduchú vetu, priradiť sklad, určiť druh vety podľa obsahu. Nižšiu úspešnosť dosiahli v otázkach, kde mali určiť vetné členy, druh vety z

hľadiska zloženia a zmeniť konštrukciu vety s prídavnými na vedľajšiu vetu. Priemerná úspešnosť v syntaxi bola 56,1 %. Z toho úspešnejší boli žiaci gymnázií s 56,6 %, ostatné, odborné školy dosiahli 52,6 %.

Test obsahoval v oblasti **štylistika/sloh** 7 úloh. Žiaci v týchto úlohách vykázali nízku úspešnosť, pričom úspešnejšie zvládali určovanie jazykového štýlu. Problémy boli s určovaním slohového postupu a slohových útvarov. Kvalitu vzdelávania v tejto oblasti by mala overiť písomná forma internej časti maturitnej skúšky. Priemerná úspešnosť v štylistike bola 44,9 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 44,3 %, odborné školy 49,5 %.

Žiaci sa v teste stretli aj s oblasťami s nízkym počtom otázok. Sú to oblasti **zvuková stránka jazyka** (1 úloha) s priemernou úspešnosťou **94,5 %** a **pravopis 64,2 %** (4 úlohy). Úspešnosť žiakov v týchto oblastiach bola vysoká, problémy sa ukázali v písaní veľkých písmen vo vlastných menách. Mierne úspešnejší v týchto jazykových oblastiach sú gymnazisti.

Literatúra (priemerná úspešnosť 62,5 %)

V oblasti **literárna história** (4 úlohy) žiaci preukázali priemerné vedomosti. Úspešní boli v zaraďovaní autorov a diel do literárnych období, menšiu úspešnosť vykázali z hľadiska obsahu podobné, ale záporne položené úlohy. Priemerná úspešnosť v literárnej histórii bola 54,6 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 55,0 %, ostatné, odborné školy 51,5 %.

V **literárnej teórii** (4 úlohy) žiaci poznajú diela predpísané Cieľovými požiadavkami, ich znaky a charakteristiku. Priemerná úspešnosť v literárnej teórii bola 70,4 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 71,8 % a žiaci na odborných školách 60,1 %.

Úroveň B

Čítanie s porozumením (priemerná úspešnosť 52,4 %)

Čítanie s porozumením testovalo 12 úloh. Žiaci mali k dispozícii osem textov, z toho šesť textov zo slovenskej literatúry, zastúpené boli ukážky z poézie, prózy a drámy, jeden publicistický a jeden odborný text. Najvyššiu úspešnosť zaznamenali žiaci v úlohách zameraných na určenie tvrdení, ktoré priamo súvisia s textom ukážky a orientáciu v texte. Nižšiu úspešnosť vykázali v úlohách, v ktorých bolo nutné odhaliť postoj autora k opisovanej skutočnosti, doplniť slovné spojenie chýbajúce v texte, v úlohách vyžadujúcich náročnejšiu analýzu a interpretáciu textu, porozumenie slov v konkrétnom kontexte. Rozdiel je v úspešnosti žiakov z gymnázií (59,9 %) a žiakov ostatných, odborných škôl (49,4 %).

Jazyk (priemerná úspešnosť 50,3 %)

Najrozsiahljším blokom bola **lexikológia** (19 úloh). Žiaci vykazovali vysokú úspešnosť v tých úlohách, kde museli vysvetliť význam slovného spojenia a málo používaného slova, spoznať slová cudzieho pôvodu, nájsť uplatnenie rytmického zákona, nájsť synonymum, identifikovať symbol a význam konkrétneho slova. Nižšiu úspešnosť vykázali v úlohách, kde museli vypísať z ukážky oslovenie, vybrať slová s gramatickou chybou, nájsť antonymá, štylisticky neutrálne slová, doplniť chýbajúcu hlásku. Problémy im robilo viacnásobné pomenovanie a ustálené slovné spojenie. Priemerná úspešnosť v lexikológii bola 51,1 %. Z toho úspešnejší boli žiaci gymnázií s 57,6 %. Žiaci odborných škôl mali úspešnosť 48,5 %.

V **morfológii** (8 úloh) vyššiu úspešnosť vykázali žiaci v úlohách, ktoré boli zamerané na tvorbu slov odvodzovaním pomocou predpony a napísať slovom číslovku. Nízku úspešnosť vykázala úloha na určenie čísla a pádu podstatného mena, úloha, kde mali nájsť

zvrtné slovesá a napísať ich v neurčitku a úloha zameraná na tvorbu slov. Priemerná úspešnosť v morfológii bola 51,7 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 61,4 % a ostatných, odborných škôl 478 %.

V oblasti **syntax** (7 úloh) žiaci poznajú funkciu troch bodiek v texte a priemernú úspešnosť dosiahli aj v otázkach zameraných na viacnásobné vetné členy. Nízku úspešnosť dosiahli v otázkach, kde mali určiť druh vety podľa modalitu, napísať vetu v správnom slovoslede, určiť vetný sklad, najväčší problém mali s určením vetného člena. Priemerná úspešnosť v syntaxi bola 40,5 %. Z toho úspešnejší boli žiaci gymnázií s 51,9 % a žiaci odborných škôl dosiahli len 35,9 %.

Test obsahoval v oblasti **štylistika/sloh** päť úloh. Žiaci v týchto úlohách vykázali nízku úspešnosť, pričom najlepšie zvládli určovanie slohového postupu a slohového útvaru, žánru. Nízku úspešnosť dosiahli v otázkach, kde mali určiť jazykový štýl ukážky, druh a útvár vecného textu a slohový postup. Priemerná úspešnosť v štylistike bola 40,3 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 45,1 %, ostatné, odborné školy 38,4 %.

Výsledky v oblasti **zvuková stránka jazyka** s priemernou úspešnosťou **58,3 %** (2 úlohy) a **pravopis 59,4 %** (4 úlohy), sú porovnateľné z hľadiska typu školy s vyššie uvedenými oblasťami.

Literatúra (priemerná úspešnosť 53,3 %)

V oblasti **literárna história** (6 úloh) žiaci preukázali priemerné vedomosti. Úspešní boli v pomenovaní literárnych období, v zaradení autora do literárneho smeru. Menšiu úspešnosť vykázali pri poznaní diel z Cieľových požiadaviek. Priemerná úspešnosť v literárnej histórii bola 63,0 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 69,1 %, ostatné, odborné školy 60,5 %.

V **literárnej teórii** (10 úloh) žiaci dosiahli nízku úspešnosť. S priemernou úspešnosťou riešili otázku, kde mali určiť, koľko slabík má verš ukážky, určiť rým básne, druh ukážky, nájsť epiteton. Žiakom robí problém zaradiť konkrétnu ukážku k literárnemu druhu, rozoznať repliku postavy, identifikovať žáner ľudovej slovesnosti, znaky lyrizovanej prózy, pomenovať a nájsť epiteton. Priemerná úspešnosť v literárnej teórii bola 43,6 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 55,9 %, žiaci odborných škôl 38,7 %.

d) Analýza PFIČ MS - slovenský jazyk a slovenská literatúra

Úroveň A

Žiaci si vyberali jednu z nasledujúcich tém:

Mobil – najlepší priateľ človeka ?

(Diskusný príspevok o výhodách a nedostatkoch moderného spôsobu komunikácie)

Dievča / chlapec mojich snov

(Opis skutočnej alebo vysnívanej osoby)

„Život neznamená žiť, ale byť zdravý.“

Martialis

(Úvaha o zodpovednosti človeka za svoje zdravie)

Na prahu dospelosti

(Rozprávanie)

Žiaci, ktorí maturovali na A úrovni, dosiahli úspešnosť **75,2 %**. Učitelia hodnotili práce podľa jednotlivých kritérií (obsah, kompozícia, štýl, jazyk, pravopis) na bodovej stupnici 0 – 4, pričom v rámci jednotlivých kritérií používali najčastejšie bodovú hodnotu 4 a 3.

Z 539 žiakov v **obsahu** dosiahlo plný počet bodov 50,1 % a v **kompozícii** 43,2 % žiakov. V **štýle** 41,4 %, **jazyku** 37,7 % žiackych prác bolo ohodnotených 3 bodmi.

Z hodnotení PFIČ sa dozvedáme, že v rámci jednotlivých zložiek vnútornej formy PFIČ mali najväčšie problémy žiaci s **pravopisom**. Plný počet bodov za pravopis dosiahlo 18,4 % žiakov, najviac, 33,8 %, bolo hodnotených 3 bodmi. 2 body dostalo 22,1 % a 1 bod 11,1 % žiakov. Nepriaznivým javom je skutočnosť, že 14,7 % žiakov bolo na úrovni A ohodnotených v pravopise 0 bodmi.

Z uvedeného vyplýva, že žiaci na úrovni A dosiahli najvyššie hodnotenie v obsahu a v kompozícii, najnižšie bol hodnotený pravopis.

Úroveň B

Žiaci v tejto úrovni si vyberali z rovnakých tém ako v úrovni A. Maturanti na B úrovni dosiahli úspešnosť **55,8 %**. Učitelia v rámci jednotlivých kritérií používali najčastejšie bodovú hodnotu 2. Pri hodnotení obsahu najviac žiakov dosiahlo bodové hodnotenie 3. Pravopisu najčastejšie hodnotili 0 bodmi.

Z 1 996 žiakov bodové hodnotenie 2 dosiahlo **kompozícii** 34,9 %, v **jazyku** 34,2 %, v **štýle** 34,1 % V **obsahu** 35,5 % žiakov dosiahlo bodové hodnotenie 3. Najväčšie problémy na B úrovni mali žiaci s **pravopisom**. Plný počet bodov za pravopis dosiahlo len 6,5 % žiakov, 18,3 % bolo hodnotených 3 bodmi. 2 body dostalo 16,0 % a 1 bod 13,4 % žiakov. Alarmujúca je skutočnosť, že až 45,8 % žiakov bolo ohodnotených z pravopisu 0 bodmi.

Z uvedeného vyplýva, že žiaci na úrovni B dosiahli najvyššie hodnotenie v obsahu a kompozícii a najnižšie bol hodnotený pravopis.

4.4. Maďarský jazyk a literatúra - úroveň A, B

a) Charakteristika testov

Celková charakteristika testov z maďarského jazyka a literatúry je identická s testami zo slovenského jazyka a literatúry ako aj zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry. Testy z maďarského a slovenského jazyka a literatúry sa líšia výberom a obsahom textov, ďalšie rozdiely vyplývajú z rozdielov medzi jazykom slovenským a maďarským. Tieto odchýlky sa prejavujú v obsahu a pomere jednotlivých typov testových položiek.

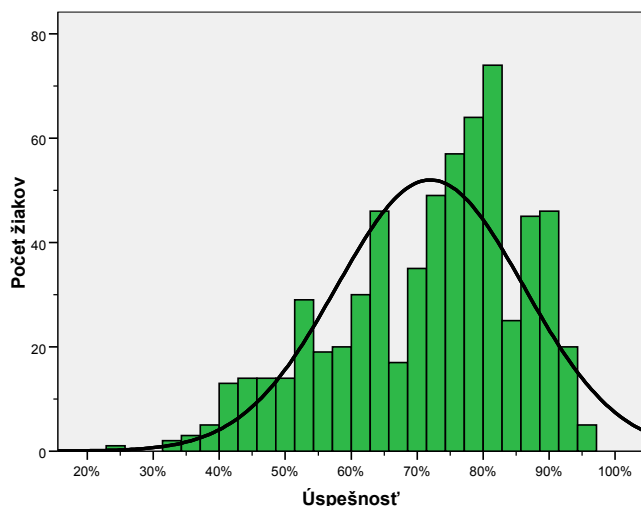
Testy obsahovali 64 úloh, z toho 40 úloh bolo s výberom odpovede a 24 úloh s krátkou odpoveďou. V každom z nich bolo 8 východiskových textov, na každý z nich sa viazalo 8 úloh (vždy 5 s výberom odpovede a 3 s krátkou odpoveďou). V teste z MJLA boli 2 texty zo svetovej literatúry, 4 texty z maďarskej literatúry (zastúpenie mali ako epické, tak aj lyrické a dramatické texty), 1 publicistický a 1 náučný text. V teste MJLB bol 1 text zo svetovej literatúry, 5 textov z maďarskej literatúry (zastúpenie mali ako epické, tak aj lyrické a dramatické texty), 1 publicistický a 1 náučný text.

b) Úspešnosť testov externej časti – maďarský jazyk a literatúra

Úroveň A

Test z maďarského jazyka a literatúry úrovne A písalo v riadnom termíne 647 žiakov na 33 školách, čo predstavuje 23,1 % z celkového počtu žiakov maturujúcich z MJL a 1,1 % všetkých maturujúcich žiakov. Priemerná úspešnosť v teste bola 72,0 %. Tento test si vybralo viac dievčat (71,6 %) ako chlapcov. V tomto teste najúspešnejšie obstáli žiaci Bratislavského kraja, najnižšiu úspešnosť sme zaznamenali u žiakov Banskobystrického kraja (pozri tabuľka č. 3). Z hľadiska typu školy najúspešnejšie obstáli žiaci gymnázií (pozri tabuľka č. 5 a 6) a z hľadiska zriaďovateľa žiaci štátnych škôl. Medzi výsledkami chlapcov (priemerná úspešnosť 70,4 %) a dievčat (priemerná úspešnosť 72,6 %) je mierny rozdiel.

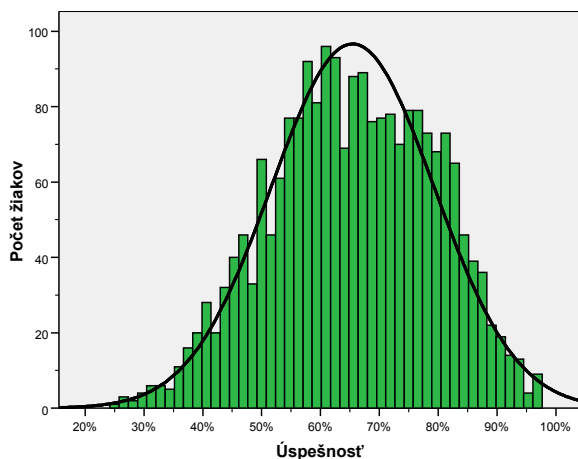
Graf č. 5 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - MJLA

Úroveň B

EČ MS 2008 z maďarského jazyka a literatúry úrovne B sa v riadnom termíne zúčastnilo 2 148 žiakov na 64 školách. Predstavuje to 76,9 % z celkového počtu žiakov maturujúcich z MJL a 3,6 % všetkých žiakov maturujúcich v tomto školskom roku. Priemerná úspešnosť v teste bola 65,5 %. Tento test písalo viac chlapcov (51,9 %) ako dievčat. Najúspešnejšie v ňom dopadli, podobne ako aj v úrovni A, žiaci Bratislavského kraja, najnižšiu priemernú úspešnosť mali žiaci Košického kraja (pozri tabuľka č. 3). Čo sa týka typu školy najvyššiu úspešnosť mali žiaci gymnázií (pozri tabuľka č. 5 a 6) a z hľadiska zriaďovateľa žiaci súkromných škôl. Priemerná úspešnosť chlapcov bola nižšia (62,8 %) ako u dievčat (68,3 %).

Graf č. 6 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - MJLB

c) Analýza testov EČ MS - maďarský jazyk a literatúra

Testové úlohy je možné z tematického hľadiska rozdeliť do troch oblastí:

- 1) **čítanie s porozumením**: uvedená oblasť obsahuje aj otázky zamerané na analýzu a interpretáciu textov
- 2) **jazyk**: zvuková stránka jazyka, lexikológia, sémantika, slovné druhy, morfológia, syntax, pravopis, štylistika
- 3) **literatúra**: literárna história, literárna teória; alebo podľa iného rozdelenia, uplatňujúceho chronologický aspekt: starovek, stredovek a renesancia, klasicizmus a osvietenstvo, romantizmus a realizmus, literatúra 20. storočia.

Úroveň A

Čítanie s porozumením (priemerná úspešnosť 68,16 %)

Najrozsiahljším blokom úloh bolo **čítanie s porozumením**. Test obsahoval 21 úloh, ktoré skúšali túto oblasť. Tieto úlohy boli zamerané na pochopenie alebo interpretáciu textov. Najvyššiu úspešnosť mali úlohy zamerané na určenie tvrdení, ktoré priamo vyplývajú z textu ukážky, interpretáciu básnikovej výpovede, porozumenie slov v konkrétnom kontexte, porozumenie frazeologických zvrátov.

Žiaci mali k dispozícii osem textov, z toho šesť textov z maďarskej a zo svetovej literatúry. Zastúpené boli ukážky z poézie, prózy, jeden publicistický text a jedna esej.

Zaznamenávame, že vo väčšine prípadov ide o položky s pomerne nízkou obťažnosťou. Túto vlastnosť avšak nepovažujeme jednoznačne za veľmi negatívnu črtu, nakoľko v testoch sa opodstatnene vyskytujú v istom množstve aj tzv. ľahké otázky.

Jazyk (priemerná úspešnosť 67,51 %)

V **lexikológii** (14 úloh) študenti dosiahli vyššiu úspešnosť v tých úlohách, ktoré sa zameriavali na problematiku spisovnej vrstvy slovnej zásoby (určenie typu kompozit, štylistika tvarov sloviess, regionálnych prvkov slovnej zásoby u dvojazyčných používateľov jazyka). Nižšiu úspešnosť vykázali úlohy zamerané na rozvrstvenie slovnej zásoby podľa rozličných hľadísk.

Priemerná úspešnosť v lexikológii bola 73,55 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 74,96 %, ostatní na odborných školách 61,30 %.

Úspešnosť úlohy v **morfológii** (1 úloha) bola vysoká. Úloha bola zameraná na presné pomenovanie sufixu v tvare slova. Mierne úspešnejší v tejto oblasti sú gymnazisti. Priemerná úspešnosť v morfológii bola 74,19 %. Z toho študenti gymnázií dosiahli 76,03 %, ostatní na odborných školách 58,21 %.

V oblasti **syntaxe** (5 úloh) dosiahli študenti priemernú úspešnosť, pričom vyššiu úspešnosť majú otázky zamerané na určenie súvetia a nižšiu otázky zamerané na určovanie vetných členov. Priemerná úspešnosť v syntaxi bola 61,67 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 62,90 %, ostatní na odborných školách 51,04 %.

Test obsahoval v oblasti **štylistika/sloh** 7 úloh. Úlohy vykázali priemernú a vyššiu úspešnosť, pričom najvyššia úspešnosť bola v určovaní štylistických prostriedkov. Priemerná úspešnosť v štylistike bola 65,27 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 66,38 %, ostatní na odborných školách 55,65 %.

Žiaci sa v teste stretli aj s oblasťami s nízkym počtom otázok. Test obsahuje aj dve položky z oblasti **zvukovej stránky jazyka (fonetiky)**. Priemerná úspešnosť je 62,21 %.

Úspešnosť študentov v týchto oblastiach bola striedavá, pri prvej položke veľmi nízka, pri druhej pomerne vysoká. Problémy sa ukázali v aplikovaní poznatkov o spodobovaní hlások.

Literatúra (priemerná úspešnosť 73 %)

V oblasti **literárna história** najúspešnejšou oblasťou v rámci domácej a svetovej literatúry je literatúra 20. storočia. Z 20 položiek v tejto skupine tvorili podskupinu otázky, ktoré boli zamerané na znalosť svetovej literatúry (5). Tieto otázky zvládli študenti na vysokej úrovni. Obdobie romantizmu a realizmu je druhou najúspešnejšou oblasťou. Polovica úloh je zameraná práve na toto obdobie. Najnižšiu úspešnosť dosiahli žiaci v úlohách zameraných na uvedenie istých literárnohistorických faktov a súvislostí. V klesajúcom poradí nasleduje staroveká literatúra a zhruba totožnú úroveň zastupujú dva ďalšie literárne obdobia, obdobie klasicizmu a osvietenstva, a stredoveká a renesančná literatúra. Priemerná úspešnosť v tejto oblasti bola 77,05 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 78,01 %, ostatní na odborných školách 68,73 %.

Literárna teória (7 úloh) Úspešní boli študenti hlavne v určení umeleckého jazykového prostriedku. Priemerná úspešnosť v literárnej teórii bola 69,02 %. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 70,64 %, ostatní na odborných školách 55,01 %.

Úroveň B

Čítanie s porozumením (priemerná úspešnosť 66,53 %)

Najrozsiahljším blokom úloh bolo **čítanie s porozumením** (26 úloh). Úlohy mali charakter podľa špecifikačnej tabuľky náročné (7), stredne ťažké (12) a ľahké (7). Tieto úlohy boli zamerané na pochopenie alebo interpretáciu textu vlastnými slovami. Žiaci mali k dispozícii osem textov, z toho šesť literárnych, jeden odborný-náučný a jedna esej. Literárne texty boli zastúpené svetovou (1) a maďarskou (5) literatúrou. Žiaci pracovali s ukážkami z poézie a prózy.

Najvyššiu úspešnosť zaznamenali žiaci v úlohách zameraných na určenie tvrdení, ktoré priamo vyplývajú z textu ukážky, orientáciu v texte a porozumenie cudzích a zastaraných slov. Nižšiu úspešnosť vykázali v úlohách, v ktorých bolo nutné odhaliť tvrdenie vyplývajúce z ukážky, v úlohách vyžadujúcich náročnejšiu analýzu a interpretáciu textu, porozumenie slov v konkrétnom kontexte a nahradiť ich synonymom, domyslieť pokračovanie textu, rozpoznať gradáciu textu.

Jazyk (priemerná úspešnosť 67,01 %)

V **lexikológii** (15 úloh) študenti museli preukázať, ako vedieť aplikovať svoje vedomosti a zručnosti na získanie informácií. Žiaci vykazovali vysokú úspešnosť v tých úlohách, ktoré sa zameriavali na významy podstatných mien domáceho a cudzieho pôvodu (homonymá), jazykovú kultúru, využitie súčasnej slovnej zásoby. Nižšiu úspešnosť vykázali v úlohách zameraných na rozoznanie významu použitých slovných druhov a určovanie typu zámen. Priemerná úspešnosť v lexikológii bola 62,51 %.

V **morfológii** (3 úlohy) bola úspešnosť pomerne vysoká. Vyššiu úspešnosť vykázali žiaci v úlohách, ktoré boli zamerané na tvar radových čísloviek. Nízku úspešnosť vykázala úloha, ktorá bola zameraná na deriváciu, slovotvorné prípony. Priemerná úspešnosť v morfológii bola 72,73 %.

V oblasti **syntax** (4 úlohy) študenti dosiahli priemernú úspešnosť v otázkach zameraných na vetné členy, viacnásobné vetné členy a na rozlíšenie vedľajšej vety. Nižšiu dosiahli v otázkach, kde mali určiť zložený prísudok a typ určovacej syntagmy. Nerobilo im

problém rozpoznať koordinatívnu syntagmu a typ prirad'ovacieho súvetia. Priemerná úspešnosť v syntaxi bola 62,98 %.

Test obsahoval v oblasti **štylistika/sloh** 12 úloh. Žiaci v týchto úlohách vykázali aj vysokú aj nižšiu úspešnosť, pričom najúspešnejšie zvládli záporné otázky zamerané na vylúčenie istého štýlotvorného prvku, vlastnosti z danej štýlovej vrstvy. Nízku úspešnosť dosiahli v otázkach, kde mali určiť jazykový štýl konkrétnej ukážky, zaradiť štylistický prostriedok do vhodného štýlu, nahradiť slovo a frazému synonymným slovom. Priemerná úspešnosť v štylistike bola 58,56 %.

Literatúra (priemerná úspešnosť 49,8 %)

V oblasti **literárna história** (18 úloh) študenti preukázali priemerné vedomosti. Úspešní boli v pričlenení lyrického žánra ako charakteristického pre istého autora, v rozpoznaní časti príbehu v románe z Cieľových požiadaviek, určovaní charakteru literárneho časopisu. Menšiu úspešnosť vykázali v znalosti faktografických údajov zo životopisu autorov, v zaradení básne do typológie lyriky. Priemerná úspešnosť v literárnej histórii bola 62,99 %.

Literárna teória (12 úloh) mala tri úlohy na prvom stupni obt'ažnosti, zvyšné na druhom a štvrtom. Študenti dosiahli pomerne vysokú úspešnosť. Robí im problém identifikovať časti eposu. Dobré zvládli pomenovanie dobového štýlu, do ktorého sa zaraďuje daný autor, v ktorom vznikol rým, rozpoznanie aliterácie. Priemerná úspešnosť v literárnej teórii bola 64,27 %.

d) Analýza PFIČ MS - maďarský jazyk a literatúra

Úroveň A

V tomto školskom roku si žiaci vybrali jednu z nasledovných tém PFIČ:

Rodia sa dnes ešte „Zlatí ľudia“ ?
(Úvaha na základe románu Jókai Mór Zlatý človek)

Neznalosť jazyka v každom veku a v každej kultúre sú neodpušiteľné
(Slávnostný prejav pri príležitosti otvorenia školského roka v jazykovej škole)

Šaty robia človeka, alebo nie?
(Výklad o móde a jej vplyve na charakter človeka)

Antigona – charakteristika ženských postáv v dráme
(Charakteristika)

Žiaci, ktorí maturovali na A úrovni dosiahli úspešnosť **78,0 %**. Učitelia hodnotili práce podľa jednotlivých kritérií (obsah, kompozícia, štýl, jazyk, pravopis) na bodovej stupnici 0 – 4, pričom v rámci jednotlivých kritérií používali najčastejšie bodovú hodnotu 4 a 3.

Zo 631 žiakov dosiahlo plný počet bodov v **kompozícii** 49,1 %, v **obsahu** 42,6 % a v **štýle** 39,3 % žiakov. V **jazyku** bolo 42,3 % žiackych prác ohodnotených 3 bodmi. Z hodnotení PFIČ sa dozvedáme, že v rámci jednotlivých zložiek vnútornej formy PFIČ mali najväčšie problémy žiaci s **pravopisom**. Plný počet bodov za pravopis dosiahlo 23,5 % žiakov, najviac, 33,9 %, bolo hodnotených 3 bodmi. 2 body dostalo 19,0 % a 1 bod 8,7 % žiakov. Nepriaznivým javom je skutočnosť, že až 14,9 % žiakov bolo na úrovni A ohodnotených v pravopise 0 bodmi.

Z uvedeného vyplýva, že žiaci na úrovni A dosiahli najvyššie hodnotenie v kompozícii a obsahu a najnižšie bol hodnotený pravopis.

Úroveň B

Žiaci v tejto úrovni si vyberali z rovnakých tém ako v úrovni A. Maturanti na B úrovni dosiahli úspešnosť **62,9 %**. Učitelia v rámci jednotlivých kritérií používali najčastejšie bodovú hodnotu 3. Pri hodnotení **štýlu** najviac žiakov dosiahlo bodové hodnotenie 2. Pravopisu najčastejšie hodnotili 0 bodmi.

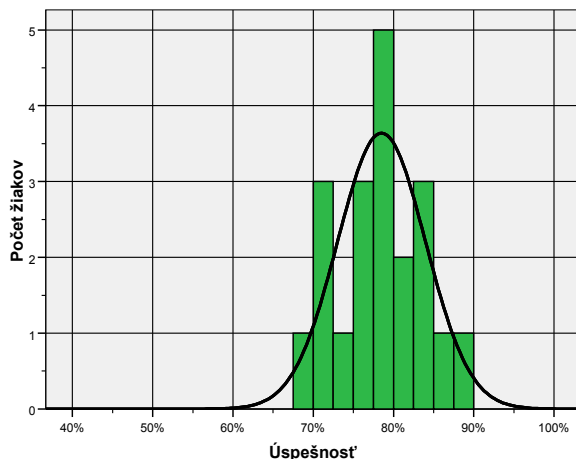
Z 1866 žiakov bodové hodnotenie 3 dosiahlo v **kompozícii** 41,4 %, v **obsahu 39,8 % a v jazyku 35,4 %** žiakov. V **štýle** 33,7 % žiakov dosiahlo bodové hodnotenie 2. Najväčšie nedostatky na B úrovni mali žiaci s **pravopisom**. Plný počet bodov za pravopis dosiahlo len 7,1 % žiakov, 23,8 % bolo hodnotených 3 bodmi, 2 body dostalo 19,2 % a 1 bod 15,2 % žiakov. Až 34,6 % žiakov bolo ohodnotených z pravopisu 0 bodmi.

Z uvedeného vyplýva, že žiaci na úrovni B dosiahli najvyššie hodnotenie v kompozícii a v obsahu. Najnižšie bol hodnotený pravopis.

4.5. Ukrajinský jazyk a literatúra - úroveň A, B

Maturitná skúška z ukrajinského jazyka sa v školskom roku 2007/2008 vykonávala iba na 1 škole (štátne gymnázium) v Prešovskom kraji a iba na úrovni B. EČ sa zúčastnilo 20 žiakov, čo je 0,003 % všetkých maturujúcich žiakov. Priemerná úspešnosť v teste bola 78,5 %. Tento test písalo viac dievčat (65,0 %) ako chlapcov. Medzi výsledkami chlapcov (priemerná úspešnosť 79,2 %) a dievčat (priemerná úspešnosť 78,1 %) sa nezistili vecne významné rozdiely.

Graf č. 7 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - UJLB

a) Analýza testov EČ MS

Úroveň B

V teste EČ z UJL úroveň B dosiahli žiaci priemernú úspešnosť **78,5 %**.

Najviac úloh bolo zameraných na pochopenie alebo na interpretáciu textu vlastnými slovami. Prvý stupeň, kde museli žiaci preukázať, ako vedľa využiť svoje vedomosti

a zručnosti na získanie informácií malo 24 úloh. Tretí stupeň obťažnosti mali 4 úlohy, ktoré skúšali žiakov, ako vedia aplikovať alebo využívať vedomosti z neznámeho textu.

Žiaci mali k dispozícii osem textov, z toho šesť literárnych, jeden publicistický a jeden odborný text. Literárne texty boli zastúpené ukrajinskou literatúrou. Žiaci pracovali s ukážkami z poézie, prózy a drámy. Najúspešnejšou oblasťou bolo čítanie s porozumením. V tejto oblasti, ako aj v ostatných oblastiach preukázali žiaci svoje vedomosti a zručnosti, na veľmi dobrej úrovni.

b) Analýza PFIČ MS - ukrajinský jazyk a literatúra

Žiaci si vybrali jednu z nasledujúcich tém:

Voľba profesie – voľba osudu
(Úvaha)

Kto neskúsil (nezažil) zlo, nevie si vážiť dobro
(Rozprávanie)

Strom chvália, keď rodí, človeka – robí
(Charakteristika)

Ekológia prírody a ekológia duše
(Umelecký prejav)

Z ukrajinského jazyka maturovali všetci žiaci na B úrovni. Z PFIČ dosiahli úspešnosť **67,9 %**. Učitelia hodnotili práce podľa jednotlivých kritérií (obsah, kompozícia, štýl, jazyk, pravopis) na bodovej stupnici 0 – 4, pričom v rámci jednotlivých kritérií používali najčastejšie bodovú hodnotu 4 a 3. Pravopis najčastejšie hodnotili 0 bodmi.

Z 20 žiakov bodové hodnotenie 4 dosiahlo v **kompozícii** 100,0 %, v **obsahu** 55,0 % a v **štýle** 35,0 % žiakov. V **jazyku** 30,0 % žiakov dosiahlo bodové hodnotenie 3. Najväčšie nedostatky na B úrovni mali žiaci s **pravopisom**. Plný počet bodov za pravopis dosiahlo len 5,0 % žiakov, 10,0 % bolo hodnotených 3 bodmi, 2 body dostalo 15,0 % a 1 bod 15,0 % žiakov. Až 55,0 % žiakov bolo ohodnotených z pravopisu 0 bodmi.

Z uvedeného vyplýva, že žiaci na úrovni B dosiahli najvyššie hodnotenie v kompozícii a v obsahu. Najnižšie bol hodnotený pravopis.

4.6. Anglický jazyk - úroveň A, B,C

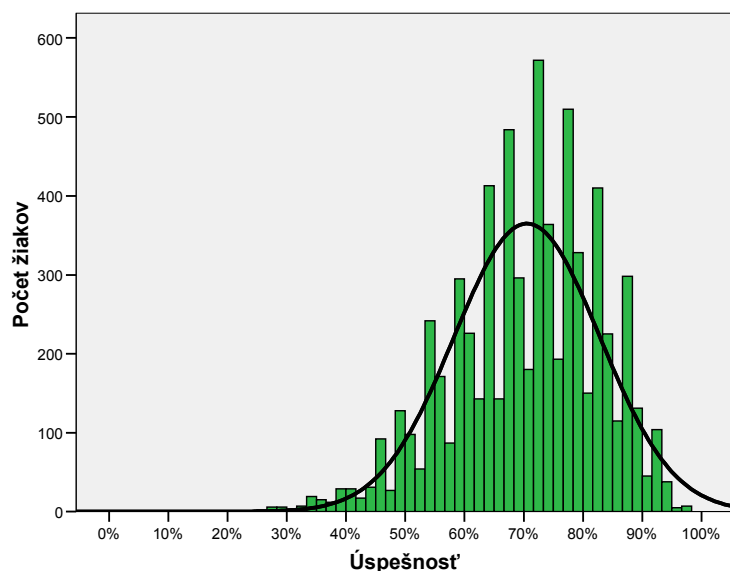
a) Úspešnosť testov externej časti MS

Úroveň A

Test úrovne A písalo 6 753 žiakov na 391 školách, čo predstavuje 17,3 % z celkového počtu žiakov maturujúcich z anglického jazyka a 11,2 % z celkového počtu maturujúcich žiakov. Tento test si vybralo viac dievčat (58,4 %) ako chlapcov. Priemerná úspešnosť v teste bola 70,5 %. Žiaci dosiahli pri riešení testových položiek v časti počúvanie s porozumením priemernú úspešnosť 78,4 %, v časti čítanie s porozumením najvyššiu priemernú úspešnosť 78,7 % a pri riešení testových položiek v časti gramatika dosiahli najnižšiu priemernú úspešnosť 54,6 %. Medzi výsledkami chlapcov (priemerná úspešnosť 72,3 %) a dievčat (priemerná úspešnosť 69,3 %) sa nezistili vecne významné rozdiely. Z hľadiska krajov SR, najúspešnejší boli žiaci Bratislavského kraja a najmenej úspešní žiaci v Trenčianskom

a Banskobystrickom kraji (pozri tabuľka č. 3). Žiaci gymnázií dosiahli v tomto teste výrazne vyššiu úspešnosť ako žiaci ostatných typov škôl (tab. č. 5 a 6). Z hľadiska zriaďovateľa s malým rozdielom boli úspešnejší žiaci cirkevných škôl pred žiakmi súkromných škôl a gymnázií (tab. č. 6).

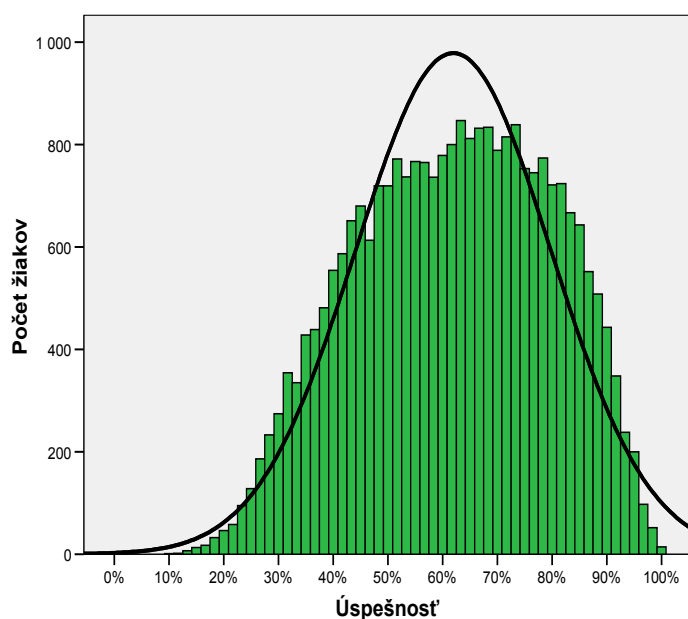
Graf č. 8 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008, riadny termín - AJA

Úroveň B

EČ MS 2008 z anglického jazyka na úrovni B sa v riadnom termíne zúčastnilo 26 255 žiakov na 679 školách. Predstavuje to 67,4 % z celkového počtu žiakov maturujúcich z AJ a 43,6 % všetkých žiakov maturujúcich v tomto školskom roku. Priemerná úspešnosť v teste bola 61,9 %. Tento test písalo viac dievčat (54,7 %) ako chlapcov. Najúspešnejšie v ňom dopadli žiaci Trenčianskeho kraja, najnižšiu priemernú úspešnosť mali žiaci Košického kraja (pozri tabuľka č. 3). Čo sa týka typu školy najvyššiu úspešnosť mali žiaci gymnázií (pozri tabuľka č. 5 a 6) a z hľadiska zriaďovateľa žiaci cirkevných škôl. Priemerná úspešnosť chlapcov bola iba o málo vyššia (63,4 %) ako u dievčat (60,7 %). Žiaci dosiahli pri riešení testových položiek najvyššiu úspešnosť v časti gramatika (63,2 %), následne v časti počúvanie s porozumením (priemerná úspešnosť 62,2 %) a najmenej boli úspešní v časti čítanie s porozumením (60,3 %).

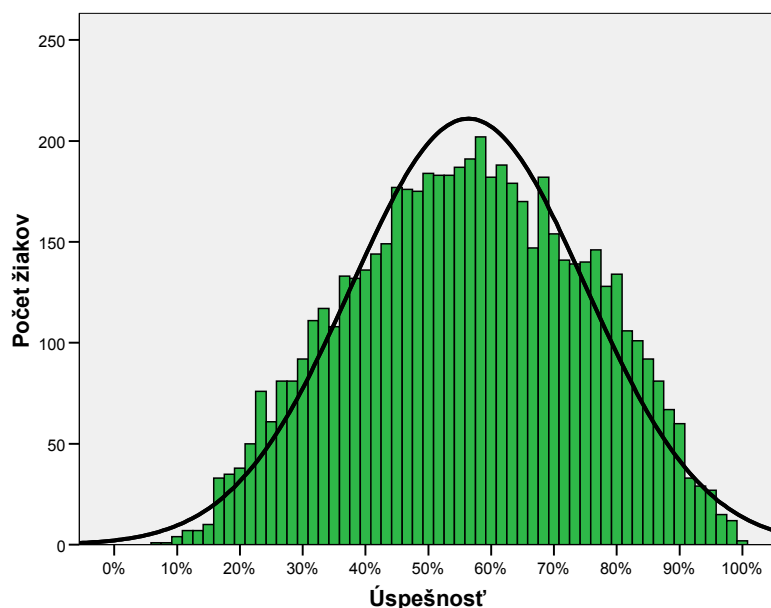
Graf č. 9 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - AJB

Úroveň C

Test úrovne C z anglického jazyka si mohli zvoliť iba žiaci SOU a nadstavbového štúdia. Tento test písalo 5 920 žiakov zo 229 škôl, čo predstavuje 15,2 % žiakov, ktorí písali test z anglického jazyka a 9,8 % všetkých žiakov maturujúcich v tomto školskom roku. Test si zvolilo viac chlapcov (66,4 %) ako dievčat. Celková priemerná úspešnosť v teste bola 56,4 %. Z pohľadu zriaďovateľa najúspešnejšie dopadli žiaci štátnych škôl a z hľadiska typu školy, žiaci SOU (žiaci gymnázií tento test nepísali). V tomto teste boli úspešnejší chlapci (58,7 %) oproti dievčatám (51,8 %). Úspešnosť žiakov v jednotlivých častiach testu bola nasledujúca (v zostupnom poradí): časť gramatika (58,5 %), časť čítanie (56,5 %) a časť počúvanie (54,2 %). Najúspešnejší boli žiaci z Košického kraja a najmenej úspešní žiaci z Banskobystrického kraja.

Graf č. 10 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - AJC

b) Analýza testov EČ MS - anglický jazyk

Úroveň A

V časti **Počúvanie s porozumením** sa testovali základné receptívne komunikatívne zručnosti. Pre žiakov maturujúcich v tejto úrovni boli jednotlivé úlohy primerané, nemali problém, okrem porozumenia základným informáciám, identifikovania a pochopenia hlavných myšlienok, rozlíšiť rozširujúce a špecifické informácie, pochopiť úmysel a rozlíšiť stanoviská hovoriacich a zároveň na základe kontextu pochopiť význam neznámych slov a slovných spojení.

V časti **Gramatika a lexika** sa testovali znalosti gramatických štruktúr a slovnej zásoby a ich správne použitie v kontexte. Žiaci mali do textových ukážok dopĺňať adekvátne gramatické tvary na základe výberu z viacerých možností. Pre žiakov bolo ľahšou položkou taktiež doplnenie vzťahných zámen a slovotvorba bežne používaných slov. Väčší problém mali pri tvorbe trpného rodu či slovotvorbe v oblasti rozširujúcej slovnej zásoby.

Cieľom časti **Čítanie s porozumením** bolo zistiť, ako žiaci rozumeli textu a ako sa vedeli v ňom orientovať tak, aby pochopili hlavné myšlienky, dôležité súvislosti a vyriešili úlohy: dopĺňovanie chýbajúcich informácií, výber z viacerých možností, určenie správnosti alebo nesprávnosti výpovede. Bezproblémové pre nich bolo dopĺňanie výrazov do kontextu. Ako náročnejšie sa ukázali položky, v ktorých bolo potrebné doplniť vhodné tvrdenie do úvodu a záveru textu a určenie pravdivosti a nepravdivosti tvrdenia spolu s označením odseku.

Úroveň B

V časti **Počúvanie s porozumením** pre žiakov nebol problém identifikovať tému, hlavnú myšlienku a porozumieť základným informáciám.

V časti **Gramatika a lexika** sa testovali znalosti gramatických štruktúr a slovnej zásoby a ich správne použitie v kontexte. Žiaci mali do textových ukážok dopĺňať adekvátne gramatické tvary na základe výberu z viacerých možností. Ľahšou položkou bolo doplnenie neurčitku, vzťahných zámen a slov do kontextu. Náročnejšou položkou sa stala slovotvorba v oblasti rozširujúcej slovnej zásoby a doplnenie správnych slovesných časov.

Cieľom časti **Čítanie s porozumením** bolo zistiť, ako žiaci rozumeli textu a ako sa vedeli v ňom orientovať tak, aby pochopili hlavné myšlienky, základné súvislosti a vyriešili úlohy: dopĺňovanie chýbajúcich informácií, výber z viacerých možností, určenie správnosti alebo nesprávnosti výpovede. Žiaci nemali problém doplniť jednoduchšie slová a priradiť vhodnú vetu do textu. Najnáročnejšou úlohou bolo pre nich doplnenie výrazov z rozširujúcej slovnej zásoby.

Úroveň C

V časti **Počúvanie s porozumením** žiaci nemali výraznejší problém porozumieť informáciám, ktoré sa týkali známych tém z každodenného života. Väčší problém však mali s rozlíšením rozširujúcich informácií.

V časti **Gramatika a lexika** sa testovali znalosti gramatických štruktúr a slovnej zásoby a ich správne použitie v kontexte. Žiaci mali do textových ukážok dopĺňať adekvátne gramatické tvary na základe výberu z viacerých možností. Žiaci nemali veľké problémy s dopĺňaním slov do kontextu. Náročnejšou úlohou však bolo doplnenie predprítomného času, stupňovanie prídavných mien, doplnenie vzťahných zámen a slov do kontextu.

V časti **Čítanie s porozumením** žiaci nemali problém s priradením nadpisu k ukážke, na rozdiel od určenia pravdivosti alebo nepravdivosti tvrdenia a označení odseku, ktorý dokazoval pravdivosť daného tvrdenia. Väčšie problémy mali s doplnením chýbajúceho slova do textu.

4.7. Nemecký jazyk - úroveň A, B, C

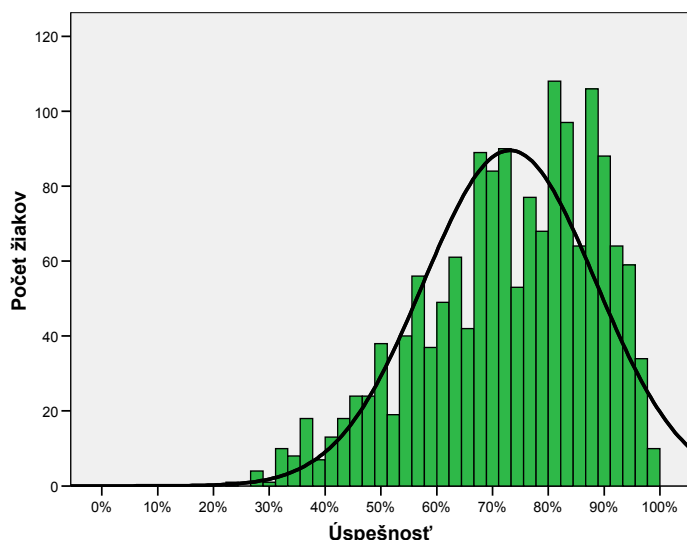
a) Úspešnosť testov externej časti MS

Úroveň A

Test NJA písalo 1 561 žiakov na 270 školách, čo predstavuje 7,9 % z celkového počtu žiakov maturujúcich z nemeckého jazyka a 2,6 % z celkového počtu maturujúcich žiakov. Tento test si vybralo viac dievčat (69,9 %) ako chlapcov. Priemerná úspešnosť v teste bola 73,1 %. Žiaci dosiahli pri riešení testových položiek v časti počúvanie s porozumením priemernú úspešnosť 77,7 %, v časti čítanie s porozumením priemernú úspešnosť 72,2 % a pri riešení testových položiek v časti gramatika dosiahli priemernú úspešnosť 69,4 %. Medzi výsledkami chlapcov (priemerná úspešnosť 75,4 %) a dievčat (priemerná úspešnosť 72,1 %) sa nezistili vecne významné rozdiely. Z hľadiska krajov SR, najúspešnejší boli žiaci Prešovského kraja a najmenej úspešní žiaci v Trnavskom kraji (pozri tabuľka č. 3). Žiaci gymnázií dosiahli v tomto teste vyššiu úspešnosť ako žiaci ostatných typov škôl (tab. č. 5 a 6). Z hľadiska zriaďovateľa s malým rozdielom boli úspešnejší žiaci cirkevných škôl, pred žiakmi gymnázií a súkromných škôl (tab. č. 6).

347 žiakov z 19 gymnázií bola na základe Smernice MŠ SR č. 8/2004-E z 25. novembra 2004 uznaná ústna a písomná skúška (externá a interná časť) nemeckého jazykového Diplomu KMK 2. stupňa ako náhrada externej a internej časti maturitnej skúšky z nemeckého jazyka, úroveň A.

Graf č. 11 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - NJA

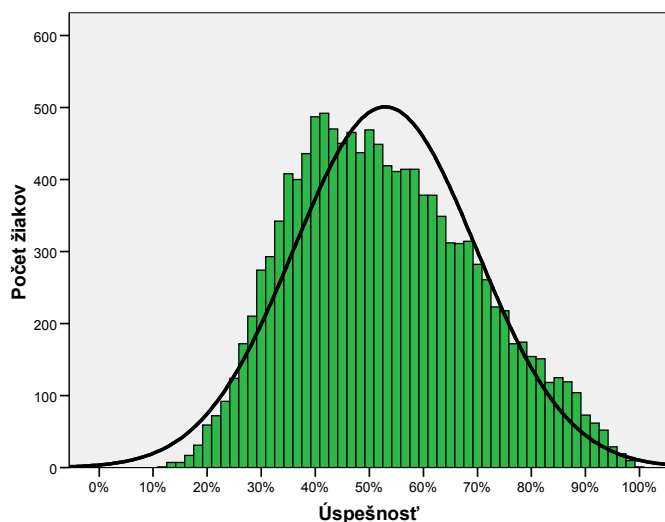

Úroveň B

EČ MS 2008 z nemeckého jazyka na úrovni B sa v riadnom termíne zúčastnilo 12 711 žiakov na 622 školách. Predstavuje to 64,3 % z celkového počtu žiakov maturujúcich z NJ

a 21,1 % všetkých žiakov maturujúcich v tomto školskom roku. Priemerná úspešnosť v teste bola 52,9 %. Tento test písalo viac dievčat (61,2 %) ako chlapcov. Najúspešnejšie v ňom dopadli žiaci Trenčianskeho kraja, najnižšiu priemernú úspešnosť mali žiaci Banskobystrického kraja (pozri tabuľka č. 3). Čo sa týka typu školy výrazne vyššiu úspešnosť mali žiaci gymnázií (pozri tabuľka č. 5 a 6). Z hľadiska zriaďovateľa úspešnejší boli žiaci cirkevných škôl. Priemerná úspešnosť chlapcov bola 52,5 % a dievčat 53,2 %. Úspešnosť žiakov v jednotlivých častiach je nasledovná: najlepšie výsledky dosiahli žiaci v časti počúvanie (75,3 %), ďalej v časti gramatika (44,2 %) a nakoniec v časti čítanie (39,3 %).

Graf č. 12 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - NJB

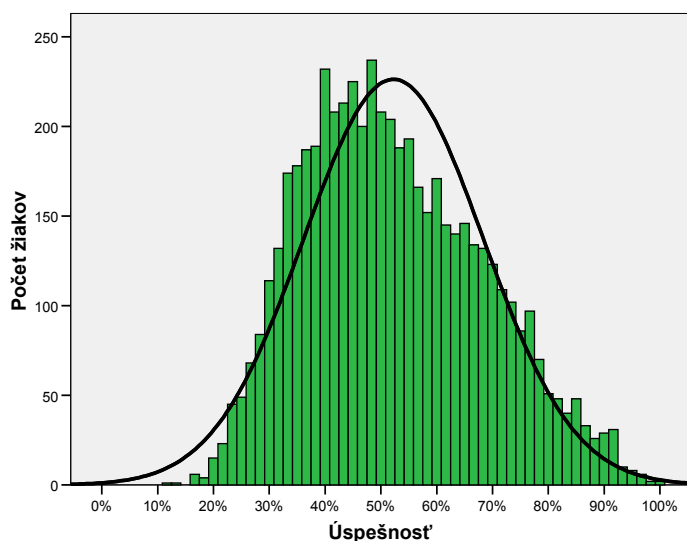

Úroveň C

Test úrovne C z nemeckého jazyka si mohli zvoliť iba žiaci SOU a nadstavbového štúdia. Tento test písalo 5 485 žiakov zo 239 škôl, čo predstavuje 27,8 % žiakov, ktorí písali test z nemeckého jazyka a 9,1 % všetkých žiakov maturujúcich v tomto školskom roku. Test si zvolilo viac chlapcov (64,6 %) ako dievčat. Celková priemerná úspešnosť v teste bola 52,3 %. Z pohľadu zriaďovateľa najúspešnejšie dopadli žiaci súkromných škôl a z hľadiska typu školy, žiaci SOU (žiaci gymnázií tento test nepísali). V tomto teste najúspešnejší boli žiaci Prešovského kraja a najmenej úspešní žiaci Trenčianskeho kraja. Rozdiel medzi úspešnosťou dievčat (52,4 %) a úspešnosťou chlapcov (52,2 %) nie je štatisticky významný. Úspešnosť žiakov v jednotlivých častiach kopíruje výsledky v úrovni B, teda najlepšie výsledky dosiahli žiaci v časti počúvanie (75,3 %), ďalej v časti gramatika (44,2 %) a nakoniec v časti čítanie (39,3 %).

Graf č. 13 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - NJC

b) Analýza testov EČ MS - nemecký jazyk

Úroveň A

Žiaci maturujúci z nemeckého jazyka v úrovni A dosiahli najvyššiu úspešnosť v časti Počúvanie s porozumením, za ňou nasledovala časť Čítanie s porozumením a najmenej úspešnou bola časť Gramatika a lexika. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, keď bola najúspešnejšou časťou Gramatika, sa zvýšila úspešnosť v časti Čítanie s porozumením, čo poukazuje na to, že vo vyučovacom procese sa začal klásť dôraz na zvyšovanie čitateľskej a komunikačnej zručnosti.

Pre žiakov maturujúcich v úrovni A boli jednotlivé úlohy v časti **Počúvanie s porozumením** primerané, nemali problém okrem porozumenia základným informáciám, identifikovania a pochopenia hlavných myšlienok, rozlíšiť rozširujúce a špecifické informácie. Problém im nerobilo ani pochopenie úmyslu hovoriacich a rozlíšenie ich stanovísk a zároveň pochopenie významu neznámych slov a slovných spojení na základe kontextu.

Cieľom časti **Čítanie s porozumením** bolo zistiť, ako žiaci rozumeli textu a ako sa vedeli v ňom orientovať tak, aby pochopili hlavné myšlienky a súvislosti. Žiaci nemali problém s porozumením základných a rozširujúcich informácií, zachytením logickej štruktúry textu, rozlíšením názorov a stanovísk. Problém však mali s dopĺňaním slov do zhrnutia obsahu východiskového textu, kde okrem schopnosti čítať s porozumením museli preukázať znalosť **gramatiky a lexiky**.

Úroveň B

Žiaci maturujúci v úrovni B dosiahli najvyššiu úspešnosť v časti Počúvanie s porozumením, za ňou nasledovala časť Gramatika a lexika a najmenej úspešnou bola časť Čítanie s porozumením, v ktorej síce žiaci dosiahli percentuálne najnižšiu úspešnosť, ale svojou hodnotou sa približovala úspešnosti v časti Gramatika a lexika. Výrazný rozdiel však bol medzi spomínanými dvoma časťami a **Počúvaním s porozumením**. Tento trend pozorujeme v cudzích jazykoch už niekoľko rokov a poukazuje na nedostatočný priestor

venovaný nácviku zručnosti čítať s porozumením. Kladne však hodnotíme fakt, že táto zručnosť sa postupne zlepšuje.

Pre žiakov v úrovni B nebol problém identifikovať tému a hlavnú myšlienku, porozumieť základným informáciám, zachytiť špecifické informácie, ktoré boli v texte implicitne prítomné, menší problém však mali so zovšeobecnenými informáciami.

V časti **Gramatika** ako ľahké pre žiakov ukázali položky testujúce ohýbanie podstatných a prídavných mien, slovosled v podrad'ovacích súvetiach a dopĺňanie lexikálnych jednotiek (vopred neboli dané, žiaci mali uvedené len začiatkové písmená slov). Ťažšia bola pre nich úloha, v ktorej bolo potrebné doplniť do kontextu slová, ktoré vyplývali z jeho lexikálneho okolia, ďalej tvorenie konjunktívov, použitie vzťahných zámen a druhotných predložiek.

V časti **Čítanie s porozumením** mali žiaci problém s identifikovaním dôležitých detailov a špecifických informácií (hlavne v úlohe, v ktorej dopĺňali v interview k odpovediam otázky).

Úroveň C

Žiaci maturujúci v úrovni C dosiahli najvyššiu úspešnosť v časti Počúvanie s porozumením, za ňou nasledovala časť Gramatika a lexika a najmenej úspešnou bola časť Čítanie s porozumením, v ktorej síce žiaci dosiahli percentuálne najnižšiu úspešnosť, ale svojou hodnotou sa približovala úspešnosti v časti Gramatika a lexika. Výrazný rozdiel však bol, podobne ako v úrovni B, medzi spomínanými dvoma časťami a **Počúvaním s porozumením**. Tento trend pozorujeme v cudzích jazykoch už niekoľko rokov a poukazuje na nedostatočný priestor venovaný nácviku zručnosti čítať s porozumením. Kladne však hodnotíme fakt, že táto zručnosť sa postupne zlepšuje.

V úrovni C žiaci nemali výraznejší problém porozumieť informáciám, ktoré sa týkali známych tém z každodenného života (rodina, vzťahy, priatelia, zdravie), porozumieť základným informáciám. Väčší problém však mali s rozlíšením rozširujúcich informácií.

V časti **Gramatika** boli pre žiakov jednoduchšie položky, v ktorých sa testovali základné gramatické javy (napr. základné predložky, časovanie pravidelných slovies) a dopĺňanie lexikálnych jednotiek zo základnej slovnej zásoby do kontextu (lexikálne jednotky si žiaci vyberali z banky slov, ktorú mali k dispozícii). Ako náročnejšie sa javili úlohy zamerané na overenie zložitejších gramatických javov (napr. použitie vzťahných zámen, predložiek, podrad'ovacích spojok) a dopĺňanie lexikálnych jednotiek z rozširujúcej slovnej zásoby do kontextu.

V časti **Čítanie s porozumením** nemali žiaci problém porozumieť textom z bežného života, identifikovať hlavnú myšlienku. Problém však mali s niektorými základnými informáciami.

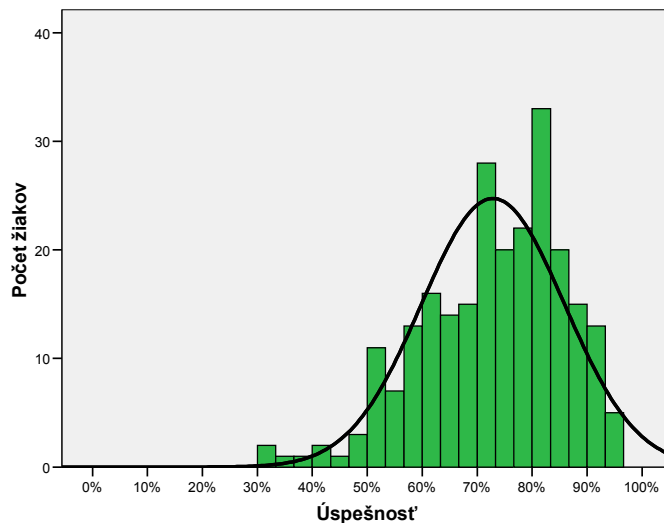
4.8. Francúzsky jazyk - úroveň A, B,C

a) Úspešnosť testov externej časti MS

Úroveň A

Test vyššej úrovne z FJ písalo 242 žiakov zo 63 škôl, čo predstavuje 34,1 % žiakov, ktorí sa zúčastnili externej časti maturitnej skúšky z tohto jazyka a 0,4 % všetkých žiakov zúčastnených EČ MS 2008. Dievčatá tvorili väčšinu (86,4 %). V teste dosiahli žiaci úspešnosť 72,9 %. Najlepšie výsledky dosiahli žiaci v časti čítanie (75,8 %), nasledovalo počúvanie (73,1 %) a tretia v poradí bola gramatika (69,7 %).

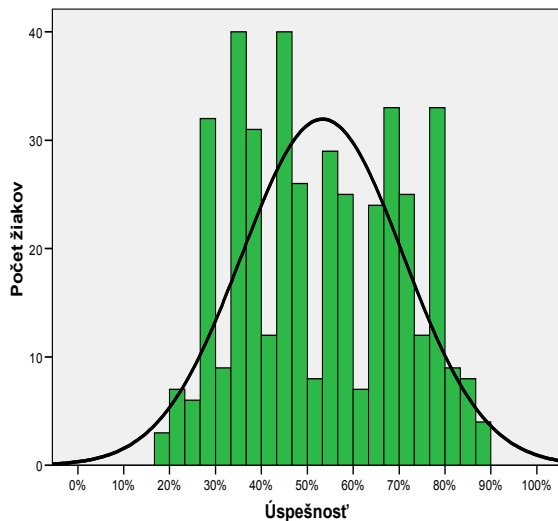
Graf č. 14 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - FJA

Úroveň B

Test základnej úrovne z FJ písalo 423 žiakov z 90 škôl, čo predstavuje 59,7 % žiakov, ktorí písali test z francúzskeho jazyka a 0,7 % všetkých maturantov. Z toho bolo 74,9 % dievčat. Priemerná úspešnosť v teste celkovo bola 53,5 %. Žiaci dosiahli, rovnako ako v úrovni A, najlepšie výsledky v časti čítanie (64,9 %), ďalej v časti počúvanie (47,7 %) a nakoniec v časti gramatika (47,3 %).

Graf č. 15 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 – FJB

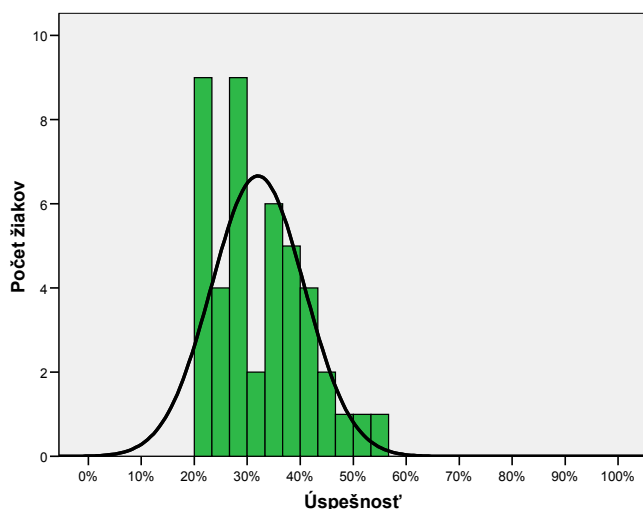

Úroveň C

Test úrovne C z francúzskeho jazyka si mohli zvoliť iba žiaci SOU a nadstavbového štúdia. Test FJC písalo 44 žiakov z 5 škôl, čo predstavuje 6,2 % žiakov, ktorí písali test z francúzskeho jazyka a 0,07 % všetkých maturantov. Testovaných bolo viac chlapcov (68,2 %). Priemerná úspešnosť v teste celkovo bola 32,0 %. Žiaci dosiahli, na rozdiel od úrovne A a

B najlepšie výsledky v časti počúvanie (37,5 %), ďalej v časti gramatika (34,7 %) a nakoniec v časti čítanie (23,9 %).

Graf č. 16 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - FJC

b) Analýza testov EČ MS - francúzsky jazyk

Úroveň A

Dôkazom zdatnosti žiakov tejto úrovne je fakt, že veľmi dobre zvládli časť **Počúvanie s porozumením**, hlavne úlohu, v ktorej je potrebné doplňovať slová do resumé v 3. úlohe, ktorá patrí medzi najnáročnejšie úlohy.

V časti **Gramatika** bola objektívne najnáročnejšia 3. úloha, ktorá je produktívnym cvičením. Výber slovies z banky, ich dosadenie do textu podľa zmyslu, ako aj ich následná gramatická úprava si vyžadujú zložité myšlienkové operácie a do hĺbky preveria všeobecné i jazykové kompetencie maturantov.

Časť **Čítanie s porozumením** dopadla už tradične najúspešnejšie pre úroveň A. Výsledky v tejto časti boli podľa štatistickej analýzy nadpriemerné.

Úroveň B

Počúvanie s porozumením vyšlo ako najťažšia časť testu, pre žiakov bola ťažká 1. a veľmi ťažká 3. úloha. 1. úloha predstavovala výber zo štyroch možností a 3. úloha doplňovanie slov z nahrávky do zhrňujúceho textu. Pritom išlo o doplňovanie jednoduchých slov, ktoré súviseli s témou nahrávky. Pravdepodobne novosť témy spôsobila, že prvýkrát u gymnazistov bolo počúvanie s porozumením ťažšie ako gramatika.

V **Gramatike** boli pre študentov obťažné položky, ktoré sa vzťahovali na časovú súslednosť a na osobné zámeno - priamy predmet a veľmi obťažná položka bola zameraná na prídavné príslovie. V 2. časti, v ktorej žiaci vyberali slovesá podľa významu a gramaticky ich upravovali, bolo až sedem položiek obťažných.

Čítanie s porozumením je tradične najlepšie zvládnutou časťou testu. Položky boli pre študentov primerané.

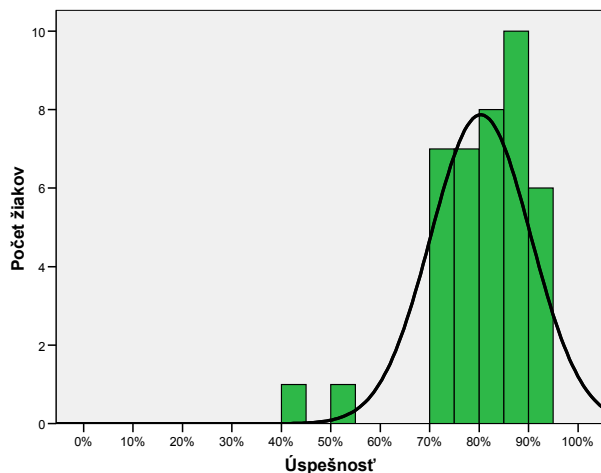
Úroveň C

Po prvýkrát od celoštátneho testovania maturantov z francúzskeho jazyka bola dosiahnutá hranica 100% obťažnosti, ktorú sme zaznamenali v 4 položkách časti Počúvanie s porozumením, v 1 položke z časti Gramatika a v 4 položkách časti Čítanie s porozumením.

4.9. Ruský jazyk - úroveň A, B,C**a) Úspešnosť testov externej časti MS****Úroveň A**

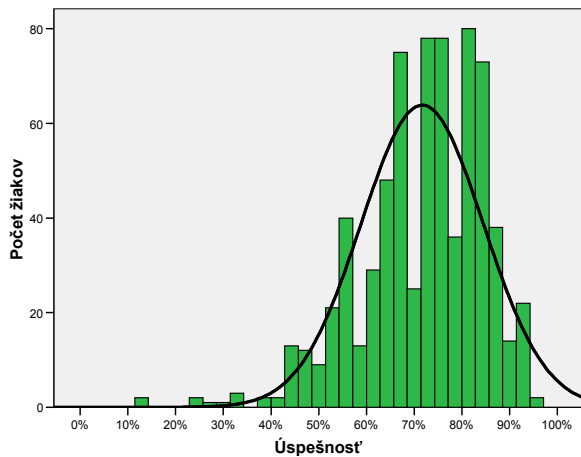
Test vyššej úrovne z ruského jazyka písalo 40 žiakov zo 14 škôl, čo predstavuje 2,7 % žiakov, ktorí sa zúčastnili externej časti maturitnej skúšky z tohto jazyka a 0,07 % všetkých žiakov zúčastnených EČ MS 2008. Dievčatá tvorili väčšinu (70,0 %). V teste dosiahli žiaci úspešnosť 80,4 %. Najlepšie výsledky dosiahli žiaci v časti čítanie (84,1 %), nasledovala gramatika (81,8 %) a napokon časť počúvanie (75,1 %).

Graf č. 17 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - RJA

Úroveň B

Test základnej úrovne z RJ písalo 719 žiakov z 74 škôl, čo predstavuje 49,4 % žiakov, ktorí písali test z ruského jazyka a 1,2 % všetkých maturantov. Z toho bolo 64,7 % dievčat. Priemerná úspešnosť v teste celkovo bola 71,7 %. Žiaci dosiahli, na rozdiel od úrovne A najlepšie výsledky v časti gramatika (76,0 %), ďalej v časti čítanie (72,1 %) a nakoniec v časti počúvanie (67,0 %).

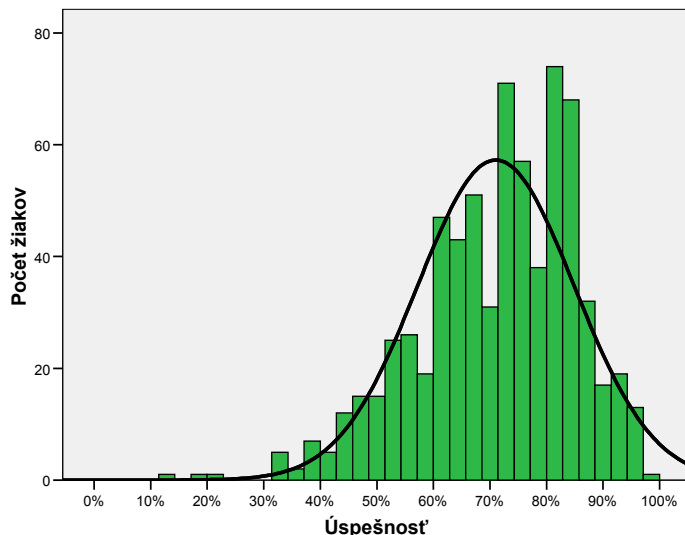
Graf č. 18 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - RJB

Úroveň C

Test úrovne C z ruského jazyka si mohli zvoliť iba žiaci SOU a nadstavbového štúdia. Test RJC písalo 696 žiakov z 74 škôl, čo predstavuje 47,8 % žiakov, ktorí písali test z ruského jazyka a 1,2 % všetkých maturantov. Testovaných bolo viac dievčat (56,2%). Priemerná úspešnosť v teste celkovo bola 71,0 %. Žiaci dosiahli, na rozdiel od úrovne A a B najlepšie výsledky v časti gramatika (74,2 %), ďalej v časti počúvanie (70,1 %) a nakoniec v časti čítanie (23,9 %).

Graf č.19 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - RJC

b) Analýza testov EČ MS - ruský jazyk

Úroveň A

Súhrnne z výsledkov prvotnej štatistickej analýzy možno konštatovať, že žiaci dosiahli vo všetkých testovaných jazykových kompetenciách overovaných v častiach Počúvanie,

Gramatika a lexika, Čítanie vysokú úspešnosť. Pri riešení jednotlivých úloh testu dokázali, že im žiadna z nich nerobila väčšie problémy.

V časti **Počúvanie** im vo všeobecnosti nerobil problém pochopiť autentické texty nahovorené rodenými hovoriacimi, prednesenými zreteľne, štandardným jazykom, aj v rýchlejšom tempe a na základe takto pochopeného textu riešiť z neho vyplývajúce úlohy. Najväčším problémom bolo pre niektorých doplnenie slova v správnom tvare do viet na základe vypočutého textu, a to v úlohe č. 16, v ktorej bolo treba doplniť slovo «награжден» a v úlohe č. 20 slovo «получая». Aj keď tieto slová v nahrávke odzneli dvakrát, ide o náročnejšie tvary z paradigmy slovies, a to v 1. prípade o prídavné prídavné a v 2. prípade o prechodník prítomný. Ide o náročnejšie a asi aj o menej precvičované učivo, hoci v týchto úlohách išlo iba o rozpoznanie a zapamätanie si konkrétneho tvaru z počutého textu a jeho doplnenie do vety. V danom prípade, keďže ide o úroveň A, teda vyššiu, je zaradenie aj úloh tohto typu opodstatnené.

V **gramatickej časti** testu boli tento rok žiaci mimoriadne úspešní pri riešení väčšiny testových úloh. Na vysokej úrovni úspešnosti zvládli úlohy produktívne a aj tie, ktoré sú zamerané na pasívnu znalosť jazyka. Nižšia úspešnosť (cca 45%) sa prejavila pri riešení položky č. 43 – žiaci mali dať vo vete do správneho tvaru podstatné meno «сюжет». Správnym riešením bolo uvedenie si, že väzba slovesa v ruštine v tomto prípade si vyžaduje genitív singuláru, teda: «сюжета». Niektorí žiaci urobili chybu pravdepodobne pod vplyvom interferenčného javu a asi použili pod vplyvom rodného jazyka 4.p., ktorý je identický s 1. p., teda «сюжет», čo je však v ruštine nesprávne. Ide však o základné rozdiely medzi ruštinou a slovenčinou, ktoré si má žiak osvojiť, precvičovať a upevňovať v priebehu všetkých ročníkov vzdelávania v ruskom jazyku od začiatku.

V časti **Čítanie** preukázali žiaci vysokú úspešnosť pri riešení úloh, v ktorých sa preverovala ich schopnosť presne a efektívne čítať rôzne texty v ruskom jazyku, ako aj získať a spracovať potrebné informácie. Vo všetkých typoch úloh dosahovali vysokú úspešnosť pri riešení.

Úroveň B

Súhrnne z výsledkov prvotnej štatistickej analýzy možno konštatovať, že žiaci dosiahli vo všetkých testovaných jazykových kompetenciách overovaných v častiach Počúvanie, Gramatika a lexika, Čítanie vysokú úspešnosť. Pri riešení jednotlivých úloh testu dokázali, že im väčšina z nich nerobila zásadnejšie problémy.

V časti **Počúvanie** žiaci dokázali, že rozumejú autentickému textu, z časti didakticky spracovanému, ktorý je interpretovaný rodenými hovoriacimi zreteľne, štandardným jazykom a v prirodzenom tempe. Najvyššiu úspešnosť žiaci dosahovali pri riešení úloh 8-13, teda pri úlohách s alternatívnou možnosťou odpovede (výber z troch možností). Niektoré z týchto úloh vykazujú dokonca veľmi nízku obťažnosť - môže to byť výsledkom na hodinách frekventovanej a veku blízkej témy, ktorá je medzi žiakmi obľúbená, precvičovaná od začiatku vzdelávania sa v ruskom jazyku (Záľuby a záujmy). Najnižšiu úspešnosť v Počúvaní dosahovali žiaci v doplnovacom type úloh. Ide produktívne úlohy, teda úlohy náročnejšieho druhu, a teda výsledok je logicky očakávaný.

V **gramatickej časti** testu boli tento rok žiaci mimoriadne úspešní pri riešení väčšiny testových úloh, z toho na veľmi vysokej úrovni úspešnosti zvládli úlohy s alternatívnou možnosťou odpovede (výber zo štyroch možností), teda tie, ktoré sú zamerané na pasívnu znalosť jazyka. Produktívne úlohy doplnovacie, ktoré sú náročnejšie, však v úspešnosti riešenia vôbec nezaostávali za vyššie uvedeným typom úloh (za úlohami s výberom zo 4 možností). Nízka obťažnosť väčšiny úloh svedčí pravdepodobne o vysokej frekvencii precvičovania daných typov testových úloh vo väčšine škôl. Smerom k tvorbe nových testov je

to signál pre možnosť zvýšenia náročnosti overovaných gramatických javov všeobecne, prípadne aj možnosť zaradenia väčšieho počtu testových úloh z radu náročnejších (produktívnych) aj pre túto úroveň.

V časti **Čítanie** preukázali žiaci vysokú úspešnosť pri riešení úloh, v ktorých sa preverovala ich schopnosť presne a efektívne čítať rôzne texty v ruskom jazyku, ako aj získať a spracovať potrebné informácie.

Úroveň C

Súhrnne z výsledkov prvotnej štatistickej analýzy možno konštatovať, že žiaci dosiahli vo všetkých testovaných jazykových kompetenciách overovaných v častiach Počúvanie, Gramatika a lexika, Čítanie vysokú úspešnosť. Pri riešení jednotlivých úloh testu dokázali, že im väčšina z nich nerobila zásadnejšie problémy.

V časti **Počúvanie** žiaci dokázali, že rozumejú autentickému textu, z časti didakticky spracovanému, ktorý je interpretovaný rodenými hovoriacimi zreteľne, štandardným jazykom a v prirodzenom tempe. Najvyššiu úspešnosť žiaci dosahovali pri riešení úloh 8 -13, teda pri úlohách s alternatívnou možnosťou odpovede (výber z troch možností). Niektoré z týchto úloh vykazujú dokonca veľmi nízku obťažnosť- v tomto prípade to môže byť výsledkom motivačne veľmi vhodne zvoleným východiskovým textom – Ruská národná kuchyňa. Lexika použitá v texte pokrýva bežné komunikačné situácie a použité úlohy k textu preverujú naozaj tie najnosnejšie informácie z vypočutého textu.

Veľmi podobne dopadli aj výsledky úloh s alternatívnou možnosťou odpovede (výber zo štyroch možností). Je to aj očakávané, pretože tento typ úloh patrí k didakticky menej náročným typom. Pri ich riešení sa ukázalo, že žiaci rozumejú dialogickým prejavom zameraným na vymedzené tematické okruhy. Správne odpovedali na otázky zamerané na pochopenie vypočutého textu a vedia zachytiť logickú štruktúru vypočutého jazykového prejavu. Vo všetkých položkách bola vyhodnotená veľmi nízka obťažnosť.

Najmenšiu úspešnosť v Počúvaní dosahovali žiaci v doplňovacom type úloh, hoci ani jedna z položiek nevykázala kritickú mieru obťažnosti. Ide produktívne úlohy, teda úlohy náročnejšieho druhu, a teda výsledok je logicky očakávaný.

V **gramatickej časti** preukázali žiaci veľmi podobne ako žiaci maturitnej úrovne B mimoriadnu úspešnosť pri riešení väčšiny testových úloh, z toho na veľmi vysokej úrovni úspešnosti zvládli úlohy s alternatívnou možnosťou odpovede (výber zo štyroch možností), teda tie, ktoré sú zamerané na pasívnu znalosť jazyka. Produktívne úlohy doplňovacie, ktoré sú náročnejšie, však v úspešnosti riešenia vôbec nezaostávali za vyššie uvedeným typom úloh (za úlohami s výberom zo 4 možností). Nízka obťažnosť väčšiny úloh svedčí pravdepodobne o vysokej frekvencii precvičovani daných typov testových úloh vo väčšine škôl. Smerom k tvorbe nových testov je to signál pre možnosť zvýšenia náročnosti overovaných gramatických javov všeobecne, prípadne aj možnosť zaradenia väčšieho počtu testových úloh z radu náročnejších (produktívnych) aj pre túto úroveň.

Aj v časti **Čítanie** preukázali žiaci veľmi podobne ako žiaci maturitnej úrovne B vysokú úspešnosť pri riešení úloh, v ktorých sa preverovala ich schopnosť presne a efektívne čítať rôzne texty v ruskom jazyku, ako aj získať a spracovať potrebné informácie.

4.10. Španielsky jazyk - úroveň A, B

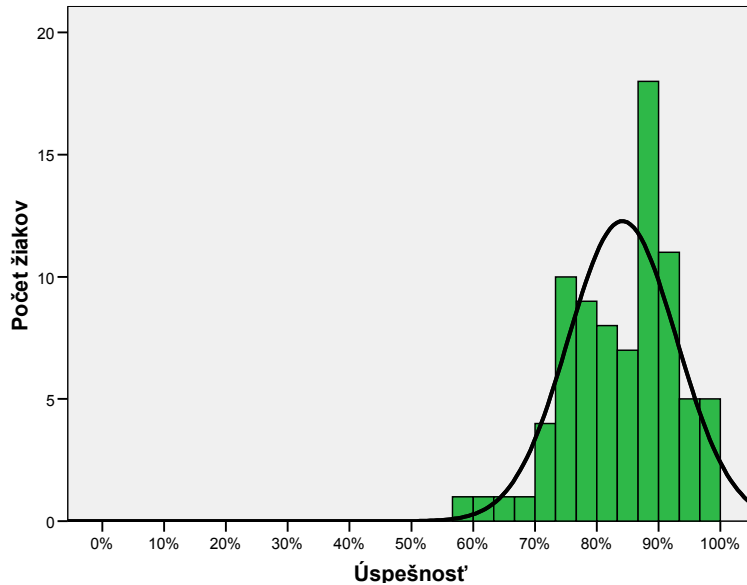
a) Úspešnosť testov externej časti MS

Úroveň A

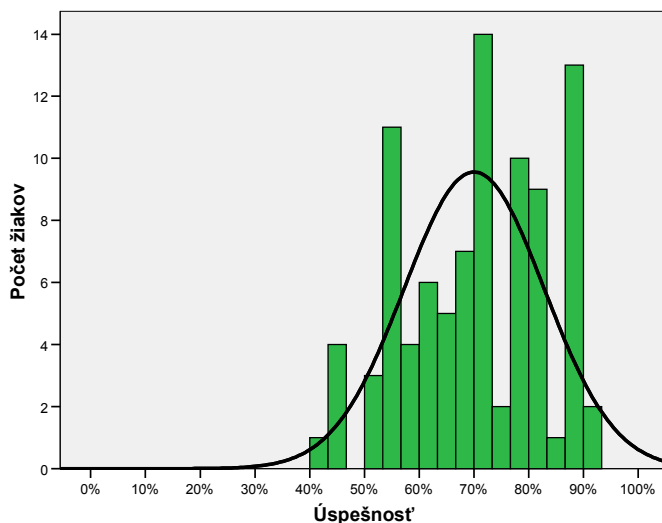
Test vyššej úrovne zo španielskeho jazyka on-line formou písalo 81 žiakov zo 16 škôl, čo predstavuje 46,8 % žiakov, ktorí sa zúčastnili externej časti maturitnej skúšky z tohto jazyka a 0,1 % všetkých žiakov zúčastnených EČ MS 2008. V teste dosiahli žiaci úspešnosť 84,1 %. Najlepšie výsledky dosiahli žiaci v časti počúvanie, nasledovalo čítanie a tretia v poradí bola gramatika.

Graf č. 20 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - ŠJA

Úroveň B

Test základnej úrovne zo ŠJ on-line formou písalo 92 žiakov z 28 škôl, čo predstavuje 53,2 % žiakov, ktorí písali test zo španielskeho jazyka a 0,2 % všetkých maturantov. Priemerná úspešnosť v teste celkovo bola 70,0 %. Žiaci dosiahli, rovnako ako v úrovni A, najlepšie výsledky v časti počúvanie (79,5 %), ďalej v časti čítanie (71,7 %) a nakoniec v časti gramatika (58,9 %).

Graf č. 21 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - ŠJB

b) Analýza testov EČ MS - španielsky jazyk**Úroveň A**

Väčšina položiek v teste bola pre žiakov primeraná a vhodne zvolená. Náročnejšia bola pre nich úloha, v ktorej dopĺňali slová z banky slov, hlavne ak porozumenie bolo sťažené, žiaci slovo nedokázali identifikovať a teda ho nevedeli zaradiť do kontextu. Náročnejšie boli pre žiakov aj iné úlohy, v ktorých sa preverovala slovná zásoba.

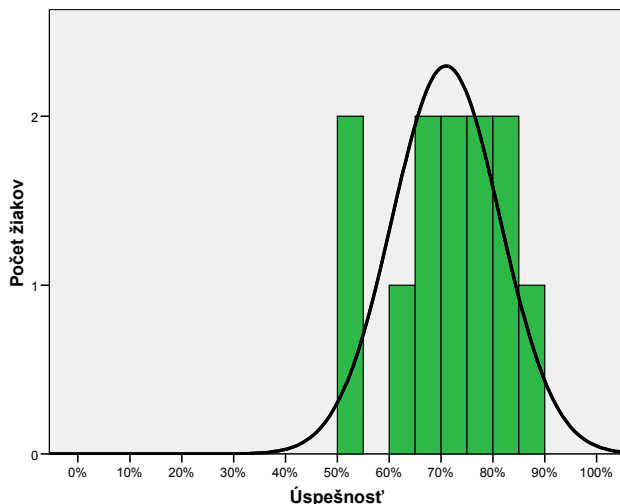
Úroveň B

Zo štatistickej analýzy vyplýva, že pre žiakov bola najľahšia tretia úloha v počúvaní, naopak najobťažnejšie položky boli v druhej úlohe, kde mali žiaci na základe vypočítaného rozhodnúť o každom z tvrdení, či je pravdivé, nepravdivé alebo nevyplýva z nahrávky. Rovnako v ostatných dvoch častiach testu boli náročnejšie a menej náročné položky rovnako vyvážené.

4.11. Taliansky jazyk - úroveň A, B,C**a) Úspešnosť testov externej časti MS****Úroveň A**

Test vyššej úrovne z TJ on-line formou písalo 12 žiakov z 5 škôl, čo predstavuje 34,3 % žiakov, ktorí sa zúčastnili externej časti maturitnej skúšky z tohto jazyka a 0,02 % všetkých žiakov zúčastnených EČ MS 2008. V teste dosiahli žiaci úspešnosť 71,0 %. Najlepšie výsledky dosiahli žiaci v časti počúvanie (82,1 %), nasledovalo čítanie (67,9 %) a tretia v poradí bola gramatika (62,9 %).

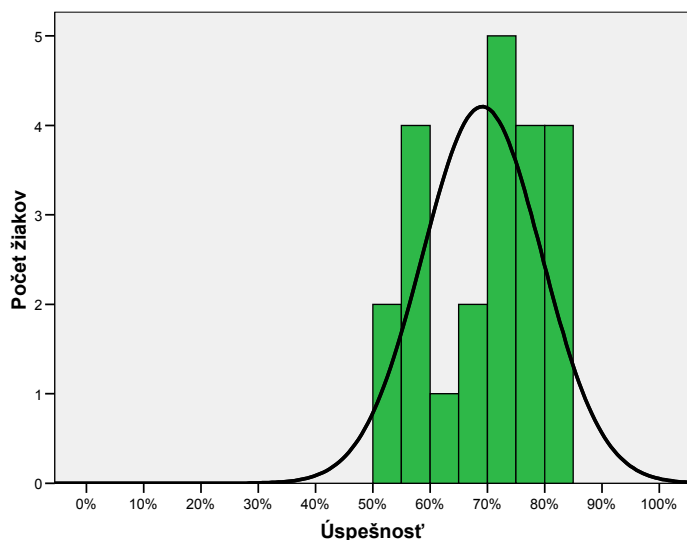
Graf č. 22 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - TJA

Úroveň B

Test základnej úrovne z TJ on-line formou písalo 22 žiakov z 11 škôl, čo predstavuje 62,9 % žiakov, ktorí písali test z talianskeho jazyka a 0,04 % všetkých maturantov. Priemerná

úspešnosť v teste celkovo bola 69,1 %. Žiaci dosiahli, na rozdiel od úrovne A, najlepšie výsledky v časti počúvanie (78,4 %), ďalej v časti gramatika (64,8 %) a nakoniec v časti čítanie (64,1 %).

Graf č. 23 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - TJB

Úroveň C

Test z TJC písal iba jeden žiak. Testovanie na rozdiel od A a B úrovne tohto jazyka prebiehalo v písomnej podobe. Jednalo sa o žiaka súkromného SOU z Banskobystrického kraja. Jeho úspešnosť v teste bola 13,3 %.

b) Analýza testov EČ MS - taliansky jazyk

Úroveň A

Žiaci v tejto úrovni najlepšie zvládli zatvorené úlohy s výberovou odpoveďou. Pravdepodobne sú zvyknutí riešiť tieto typy úloh na hodinách talianskeho jazyka. V časti **Počúvanie** vykázali pomerne vysokú úspešnosť doplnovacie úlohy, avšak v časti **Gramatika** spôsobili tieto úlohy žiakom značné problémy. Do textu bolo potrebné doplniť správne slovesné tvary a časy. Uvedená testovacia technika preverovala nielen ovládanie slovnej zásoby, ale i morfológické a syntaktické vedomosti.

V časti **Čítanie s porozumením** mali najväčšiu úspešnosť zatvorené priradovacie úlohy. Najväčšiu obťažnosť vykázali otvorené doplnovacie úlohy. Základ tejto úlohy tvoril text, za ktorým nasledovalo stručné resumé, v ktorom bolo potrebné doplniť chýbajúce slová. Dôležité bolo hlavne obsahové porozumenie, selekcia informácií a aplikácia lexikálnych a gramatických prostriedkov v novom kontexte. Vypracovanie tejto úlohy predpokladalo určité znalosti: ovládanie potrebného slovného materiálu a gramatiky, ako i istú jazykovú spôsobilosť.

Úroveň B

V časti **Počúvanie s porozumením** dosiahli najvyššiu úspešnosť zatvorené úlohy s výberovou odpoveďou, dichotomické úlohy a otvorené doplnujúce úlohy.

Otvorené úlohy zamerané na slovnú zásobu v časti **Gramatika** vykázali priemernú úspešnosť.

V časti **Čítanie s porozumením** mali niektoré doplňujúce úlohy veľmi nízku úspešnosť. Ide o podobný typ úlohy ako v TJA. Základ tvoril východiskový text, v ktorom boli charakterizované určité činnosti alebo opísané predmety. Za textom nasledovalo sedem viet, do ktorých bolo treba doplniť pomocou slovo-druhových prostriedkov konkrétne slová. Na základe výsledkov môžeme konštatovať, že žiaci pravdepodobne nemajú skúsenosti s týmto typom úlohy alebo ich výkon ovplyvnil časový stres a únava, pretože ju riešili ako poslednú.

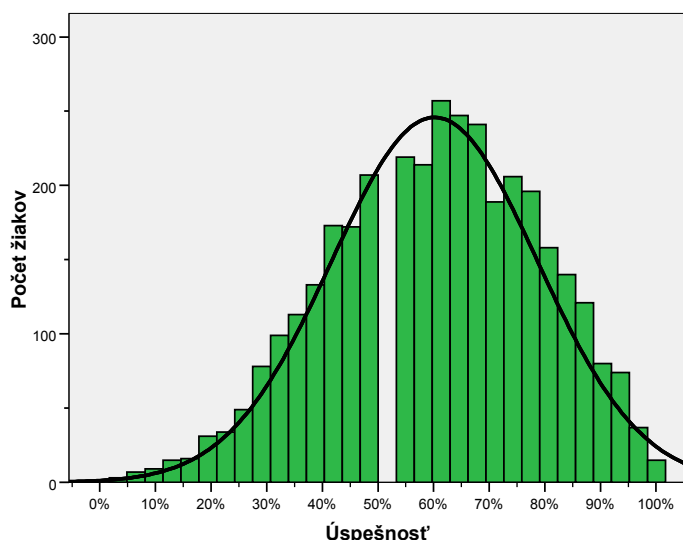
4.12. Matematika - úroveň A, B

a) Úspešnosť testov externej časti MS

Úroveň A

Test z matematiky na úrovni A písal v riadnom termíne 3 533 žiakov na 233 školách, čo predstavuje 37,7 % z celkového počtu žiakov maturujúcich z matematiky a 5,9 % všetkých maturujúcich žiakov. Priemerná úspešnosť v teste bola 60,2 %. Tento test si vybralo viac chlapcov (59,2 %) ako dievčat. V tomto teste najúspešnejšie obstáli žiaci Košického kraja, najnižšiu úspešnosť sme zaznamenali u žiakov Žilinského kraja (pozri tabuľka č. 3). Z hľadiska typu školy najúspešnejšie obstáli žiaci gymnázií (pozri tabuľka č. 5 a 6) a z hľadiska zriaďovateľa žiaci cirkevných škôl. Priemerná úspešnosť chlapcov bola 61,7 % a dievčat 58,0 %.

Graf č. 25 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - MAA

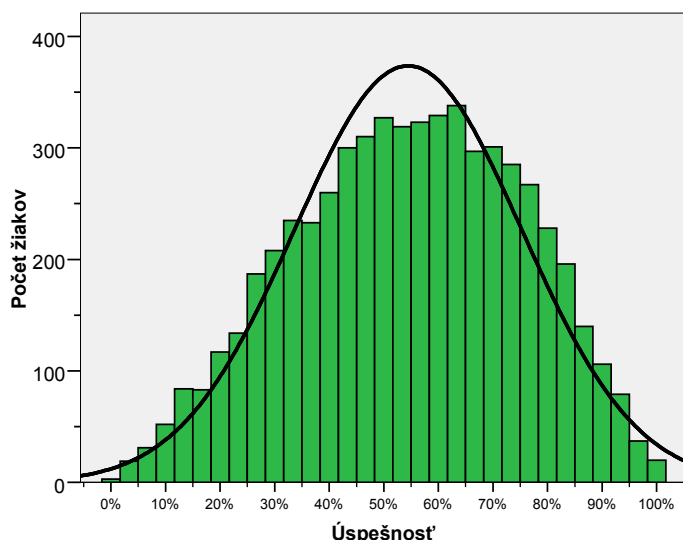

Úroveň B

EČ MS 2008 z matematiky na základnej úrovni sa v riadnom termíne zúčastnilo 5 848 žiakov na 398 školách. Predstavuje to 62,3 % z celkového počtu žiakov maturujúcich z matematiky a 9,7 % všetkých žiakov maturujúcich v tomto školskom roku. Priemerná úspešnosť v teste bola 54,5 %. Tento test písal, podobne ako aj test úrovne A, viac chlapcov (63,2 %) ako dievčat. Najúspešnejšie v ňom dopadli žiaci Prešovského kraja, najnižšiu priemernú úspešnosť mali žiaci Banskobystrického kraja (pozri tabuľka č.3). Čo sa týka typu

školy najvyššiu úspešnosť mali žiaci gymnázií (pozri tabuľka č. 5 a 6) a z hľadiska zriaďovateľa žiaci cirkevných škôl, podobne ako v úrovni A. Medzi výsledkami chlapcov (priemerná úspešnosť 54,3 %) a dievčat (priemerná úspešnosť 54,7 %) sa nezistili vecne významné rozdiely.

Graf č. 26 Distribúcia relatívneho skóre v EČ MS 2008 - MAB

b) Analýza testov EČ MS - matematika

Úroveň A

Dobrá úspešnosť dosiahli žiaci v tematickom celku Planimetria a v témach Číslo, premenné a výrazy (úprava výrazov), Geometrická postupnosť (určenie neznámeho člena postupnosti), Základné rovinné útvary (riešenie úloh o trojuholníkoch, vnútorné uhly). Slabšia úspešnosť žiakov sa objavuje pri riešení úloh v tematických celkoch Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika a Funkcie. Žiakom robí najväčšie problémy „čítať“ grafy funkcií, určiť obor hodnôt, riešiť exponenciálne rovnice, riešiť kontextové úlohy na pravdepodobnosť. Tieto úlohy sa vyznačujú aj vysokou neriešenosťou.

Slabšia úspešnosť žiakov sa objavuje pri riešení úloh s vysokou mierou abstrakcie, úloh netypických pre školskú prax (úlohy, ktoré nie sú „učebnicové“). Dobrú úspešnosť dosahujú žiaci, ak pri riešení úloh môžu využívať vzorce a naučené postupy riešenia.

Výsledky žiakov sú porovnateľné s výsledkami minuloročných maturantov a poukazujú na rovnaké ťažkosti.

Úroveň B

Dobrá úspešnosť dosiahli žiaci v tematickom celku Planimetria a v témach Číslo, premenné a výrazy (úprava výrazov), Geometrická postupnosť (určenie neznámeho člena postupnosti), Základné rovinné útvary (riešenie úloh o trojuholníkoch, vnútorné uhly). Slabšia úspešnosť žiakov sa objavuje pri riešení úloh v tematických celkoch Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika a Funkcie. Žiakom robí najväčšie problémy „čítať“ grafy funkcií, určiť obor hodnôt, riešiť exponenciálne rovnice, riešiť kontextové úlohy na pravdepodobnosť. Tieto úlohy sa vyznačujú aj vysokou neriešenosťou.

Slabšia úspešnosť žiakov sa objavuje pri riešení úloh s vysokou mierou abstrakcie, úloh netypických pre školskú prax (úlohy, ktoré nie sú „učebnicové“). Dobrú úspešnosť dosahujú žiaci, ak pri riešení úloh môžu využívať vzorce a naučené postupy riešenia. Výsledky žiakov sú porovnateľné s výsledkami minuloročných maturantov a poukazujú na rovnaké ťažkosti.